Miasto Sulejówek

fot. Muzeum Józefa Piłsudskiego

URZĄD MIASTA
Sulejówek

ul. Dworcowa 55, 05-070 Sulejówek
tel./fax (22) 76-06-221 / (22) 76-06-213
e-mail: urzad@umsulejowek.pl
www.sulejowek.pl
www.facebook.com/GminaMiastaSulejowek/

Sulejówek - miasto łączące historię z nowoczesnością.

Położony ok. 20 km od centrum Warszawy Sulejówek jest jednym z najbardziej malowniczych podwarszawskich miast. W samym środku miasta powstał zrewitalizowany Park Glinianki. Na blisko 20 ha zbudowano dwa zbiorniki retencyjne o funkcji rekreacyjnej otoczone zielenią oraz infrastrukturą sportowo-rekreacyjną i placem zabaw. W 2020 roku zostanie otwarte długo oczekiwane Muzeum Józefa Piłsudskiego. Ten obiekt przyciągnie do miasta tysiące turystów.

Obecnie Sulejówek przeżywa najlepszy okres w swojej historii. Jest jednym z liderów aktywności inwestycyjnej wśród podwarszawskich gmin. W ciągu ostatnich 10 lat udało się niemal w całości zwodociągować i skanalizować miasto. Woda dostępna w kranach spełnia najwyższe parametry czystości i nadaje się do spożycia. Obecnie najważniejszym kierunkiem rozwoju miasta jest budowa odwodnienia i dróg, na które pozyskujemy znaczne środki zewnętrzne ze środków UE i budżetu państwa.
Sulejówek systematycznie rozwija nie tylko infrastrukturę techniczną, ale również społeczną. Powstają nowe przedszkola, a wszystkie szkoły są modernizowane. Wokół nich budowane są place zabaw i siłownie zewnętrzne. Organizowane są imprezy kulturalne i sportowe oraz wypoczynek letni dla dzieci. Z myślą o osobach starszych w 2020 roku utworzono Dzienny Dom „Senior+”.

Sulejówek jest doskonale skomunikowany z Warszawą. Dzięki funkcjonowaniu linii SKM S2 można bezpośrednio dojechać do Lotniska Chopina. Od 2018 roku miasto wprowadziło dla mieszkańców płacących podatki w Sulejówku tzw. Bilet Metropolitalny. Dzięki niemu można podróżować do Warszawy i gmin w zasięgu 2 strefy ZTM w znacznie obniżonej cenie. Od ponad roku w mieście funkcjonuje również komunikacja autobusowa. Dwie linie - L47 i L48 - dowożą pasażerów do obu stacji PKP. W 2020 roku tuż przy stacji PKP Sulejówek Miłosna rozpocznie się budowa wielopoziomowego parkingu typu park and ride, a w drodze wojewódzkiej - Al. Piłsudskiego tunelu pod torami, co znacznie usprawni komunikację między północną a południową częścią miasta.

W ciągu kilku najbliższych lat powstanie Nowe Centrum Sulejówka. W sąsiedztwie Parku Glinianki, wokół planowanego rynku zostanie docelowo utworzony kompleks administracyjno-kulturalno-usługowy zawierający siedzibę Urzędu Miasta i jednostek miejskich oraz licznych punktów usługowych.

Sulejówek to szczególne miasto na mapie Polski. Miasto, które na zawsze zapada w serce każdego Polaka. Miasto, z którym swoje losy związali wybitni Polacy, twórcy odrodzonego po stu dwudziestu trzech latach niewoli Państwa Polskiego - Józef Piłsudski, Ignacy Jan Paderewski, Jędrzej Moraczewski, Maciej Rataj, Stanisław Grabski.

Serdecznie zapraszam do Sulejówka, miasta nierozerwalnie związanego z historią II Rzeczypospolitej, a szczególnie z postacią Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, który w latach 1923-26 mieszkał w Dworku „Milusin”, podarowanym przez wiernych Legionistów.

***Szanowni Państwo,** bliskość Warszawy i dogodne z nią połączenie sprawiają, że Sulejówek jest atrakcyjnym miejscem do inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej.*

Za pośrednictwem niniejszej publikacji, przybliżymy Państwu podstawowe informacje dotyczące naszego Miasta, najistotniejsze elementy jego historii oraz zabytkowe miejsca. Znajdą tu Państwo także wiadomości z zakresu kultury i rekreacji, które stanowią ważny element rozwojowy naszej wspólnoty lokalnej.

Bogactwo przyrodnicze i kulturowe Sulejówka może zainteresować nie tylko miłośników wędrówek pieszych i rowerowych, ale również potencjalnych inwestorów, którzy z pewności docenią położenie oraz potencjał rozwojowy Miasta.

Informator został wydany dzięki finansowemu wsparciu firm działających na terenie Sulejówka i jego okolic, dlatego ważną jego część stanowi ich prezentacja. Reklamodawcom i Wydawnictwu Scantour dziękuję za wydanie niniejszej publikacji.

Z pozdrowieniami,
Burmistrz Miasta
Arkadiusz Śliwa

Wydane czerwiec 2020 r.

HISTORIA

Sulejówek to ważne miasto dla historii Polski. Głównym atutem Sulejówka jest wyjątkowa historia związana z wybitnymi Polakami pierwszego okresu budowania Polski niepodległej, twórców odrodzonego w 1918 r. państwa polskiego.

KALENDARIUM

1526 - W aktach wcielonej do Korony dzielnicy mazowieckiej wystąpiła wzmianka o wsi szlacheckiej Sulewo, liczącej kilka chat i karczmę, stanowiącej własność cześnika czerskiego Stanisława Okunia, a położonej w parafii Długa Kościelna.

1538 - Nowo założone miasto Okuniew stało się na 401 lat ośrodkiem administracyjnym dla pobliskiego Sulewa, występującego następnie pod nazwami Sulejewo, Sulyjewo, Sulejewek. Kolejnymi właścicielami dóbr okuniewskich byli Okuniowie, Powsinowie, Ciołkowie, Radzimińscy, Okęccy, Grzybowscy, Kliccy, Łubieńscy i Łopatinowie.

1630 - Sulejewo wystąpiło jako płatnik dziesięciny w akcie erekcyjnym nowego kościoła pw. św. Anny w Długiej Kościelnej.

1795 - Po trzecim rozbiorze Polski Sulejewo wraz z dobrami okuniewskimi trafiło do zaboru austriackiego. Granica tzw. Nowej Galicji przebiegała bardzo blisko, austriacko-pruskie komory celne znajdowały się w Okuniewie i Zielonej (obecnie osiedle w dzielnicy Warszawa Wesoła).

1809 - Po wojnie Księstwa Warszawskiego z Austrią o ziemie trzeciego zaboru, gminę Okuniew włączono w skład Księstwa Warszawskiego. Księstwo Warszawskie utworzone zostało przez cesarza Napoleona Bonaparte i cara Aleksandra I w 1807 roku na mocy Traktatu w Tylży.

1815 - Sulejówek znalazł się w należącym do imperium rosyjskiego Królestwie Polskim, utworzonym w wyniku ustaleń Kongresu Wiedeńskiego.

1827 - Według spisu ludności i domów, którego wyniki zamieszczono w „Tabeli miast, wsi i osad Królestwa Polskiego" , Sulejówek liczył 6 domów i 57 mieszkańców.

1831 - Między Okuniewem a Miłosną (obecnie osiedle Stara Miłosna w dzielnicy Warszawa Wesoła) toczyły się krwawe walki Powstania Listopadowego, poprzedzające bitwę pod Olszynką Grochowską. Miasto Okuniew zostało ostrzelane przez korpus rosyjski i spłonęło.

1866 - Otwarta została Warszawsko-Terespolska Droga Żelazna ze stacją na wysokości Okuniewa, której spółka kolejowa nadała nazwę Miłosna – od wsi przy Trakcie Brzeskim (obecnie Stara Miłosna w dzielnicy Warszawa Wesoła). W następnych latach wokół stacji wyrosło osiedle pracowników kolei, zaczęła funkcjonować cegielnia oraz cechownia drewna, która nadała nowej miejscowości nazwę Cechówka.

Pierwsza stacja kolejowa Miłosna

1869 - Okuniew został pozbawiony praw miejskich w ramach rosyjskich represji po Powstaniu Styczniowym, na mocy ukazu cara Aleksandra II.

1888 - Władze carskie utworzyły rembertowski poligon artyleryjski. W Sulejówku zaczęli osiedlać się rosyjscy oficerowie wraz z rodzinami.

- Uruchomiono tramwaj konny, który poruszał się wąskotorową linią łączącą stacją kolejową w Miłośnie z Okuniewem.

HISTORIA

1902 - We wsi Żwir rozpoczęła działalność pierwsza na obecnym obszarze miasta Sulejówek szkoła, z językiem wykładowym rosyjskim.

Tramwaj konny

1910 - Oddany został przystanek kolejowy Sulejówek, dla potrzeb rosyjskich wojskowych oraz wygody coraz liczniej przybywających letników.

1915 - Po wybuchu pierwszej wojny światowej Sulejówek zajęty został przez wojska niemieckie.

1918 - Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Cechówka i Sulejówek znalazły się w gminie Okuniew, powiecie warszawskim. Sulejówek liczył wówczas 60 domów i 350 mieszkańców.

1919 - W Cechówce umieszczony został pierwszy posterunek policji państwowej.

- Małżonkowie Ignacy Jan i Helena Paderewscy kupili w Sulejówku parcelę Willa Białynia, na której po przebudowie oddane zostało w 1932 r. Ognisko Helin.

1920 - Sierpniowa ofensywa bolszewicka zatrzymała się na linii rzeki Długiej. Krwawe walki toczyły się koło Okuniewa. Po drugiej stronie poligonu, 7 km od Sulejówka, obrońcy stolicy stoczyli 14 sierpnia legendarny bój pod Ossowem, w którym po raz pierwszy bolszewicy zmuszeni zostali do odwrotu.

- Jesienią uruchomiona została w Cechówce pierwsza szkoła z językiem wykładowym polskim.

- W Sulejówku nieruchomość z dworkiem Siedziba kupili małżonkowie Jędrzej (pierwszy premier odrodzonej Polski) i Zofia Moraczewscy.

Marszałek Piłsudski w dworku Milusin, fot. Muzeum Józefa Piłsudskiego

1921 - Aleksandra Szczerbińska, późniejsza żona Józefa Piłsudskiego, przyjaciółka Zofii Moraczewskiej, kupiła po sąsiedzku z dworkiem Siedziba pięciomorgową parcelę, w skład której wchodziły dwie działki: Willa Milusin i Willa Otradno. Na działce Willa Otradno znajdował się drewniany dom „Drewniak" wraz z zabudowaniami gospodarczymi.

Pierwsi druhowie Ochotniczej Straży Pożarnej w 1926 r.

1923 - Komitet Żołnierza Polskiego wzniósł na posesji Aleksandry Piłsudskiej, niedaleko Drewniaka, dworek Milusin dla Józefa Piłsudskiego. 13 czerwca 1923 r. klucze do dworku przekazali Marszałkowi generałowie Tadeusz Rozwadowski i Jakub Krzemieński. W latach 1923-1926 Józef Piłsudski mieszkał w nim na stałe i zajmował się pracą pisarską. W tym okresie powstały książki „Moje pierwsze boje", „Rok 1920", „Rok 1863".

1925 - Z inicjatywy mieszkańców Cechówki założona została straż pożarna.

- Nieruchomość we wsi Żwir kupił Maciej Rataj, polityk ludowy, marszałek Sejmu, po wybuchu wojny zamordowany przez Niemców w 1940 r. w egzekucji w Palmirach.

1925 - 15 listopada w Sulejówku odbyła się manifestacja kilkusetosobowej grupy oficerów garnizonu warszawskiego z okazji 7 rocznicy powrotu Józefa Piłsudskiego z Magdeburga. W imieniu zgromadzonych oficerów gen. Gustaw Orlicz-Dreszer zwrócił się do Piłsudskiego, by nie rezygnował z udziału w życiu politycznym.

1927 - Oddany został nowy budynek szkoły w Cechówce, która w roku 1933 otrzymała imię Marszałka Józefa Piłsudskiego.

- w latach 1927-1939 corocznie z inicjatywy Związku Strzeleckiego odbywały się marsze Sulejówek-Belweder ku czci i dla upamiętnienia Marszałka Józefa Piłsudskiego, w których uczestniczyło tysiące ludzi.

1928 - Z inicjatywy Jędrzeja Moraczewskiego rozpoczęło działalność Stowarzyszenie Przyjaciół Sulejówka.

1932 - Oddane zostało po przebudowie Ognisko Helin, sfinansowane przez małżonków Helenę i Ignacego Jana Paderewskich dla stowarzyszenia Pomoc dla Inteligencji, którego celem było łagodzenie trudów życia osobom starszym i samotnym. W budynku obecnie mieści się centrum szkoleniowe Ministerstwa Edukacji Narodowej.

- Uległy likwidacji jednoklasowe szkoły w Żwirze, Żurawce i Woli Grzybowskiej. W ich miejsce została uruchomiona jedna, trzyklasowa szkoła w Sulejówku.

Odznaka Batalionu „Zośka”

1935 - W szkole powszechnej w Cechówce powstała pierwsza drużyna harcerska. W czasie okupacji większość jej członków została żołnierzami Armii Krajowej, część walczyła i poległa w szeregach Batalionu „Zośka”.

1937 - Linia kolejowa do Mińska Mazowieckiego została zelektryfikowana, a stacje i przystanki przebudowano, tworząc wyspowe perony z charakterystycznymi pawilonami i „skrzydlatymi” wiatami.

- W Sulejówku oddany został nowy budynek Szkoły-Pomnika Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

1939 - Sulejówek rozstał się po 401 latach z administracyjną przynależnością do Okuniewa, uzyskując od 1 kwietnia status samodzielnej gminy w powiecie warszawskim, obejmującej obszary dzisiejszego miasta Sulejówek oraz obecnej dzielnicy Warszawa Wesoła.

- Oddany i poświęcony został kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego w Cechówce.

- Po wybuchu wojny wkraczający 15 września oddział niemieckiego Wehrmachtu dokonał krwawej pacyfikacji Długiej Szlacheckiej, Zorzy, Cechówki i Miłosny, mordując i paląc blisko 100 mieszkańców oraz uchodźców.

- 27 września w budynku Szkoły-Pomnika gen. dyw. Tadeusz Kutrzeba parafował warunki kapitulacji Warszawy.

1940-44 - Niemcy zlokalizowali w Sulejówku tajną szkołę Abwehry o nazwie Stab Walli.

W budynku szkoły parafowany został akt kapitulacji Warszawy

- Na terenie Cechówki i Sulejówka działał ruch oporu Armii Krajowej. Szczególne znaczenie miał wywiad oraz akcje dywersyjne na linii kolejowej.

- Nauczyciele prowadzili tajne nauczanie.

- Grupa harcerzy w szeregach Batalionu „Zośka” walczyła w Powstaniu Warszawskim.

1944 - 31 lipca do Cechówki i Sulejówka wkroczyły wojska radzieckie. W czasie przechodzenia frontu zginął od przypadkowego pocisku Jędrzej Moraczewski.

- Uruchomione zostało gimnazjum w Sulejówku, przekształcone później w liceum.

1946 - Nazwa wsi Żwir została zmieniona na Ratajewo, dla uczczenia pamięci zamieszkującego w niej przed wojną Macieja Rataja, zamordowanego przez Niemców marszałka Sejmu.

- Stanisław Grabski, jeden z nielicznych polityków, którzy powrócili do kraju z Londynu, zamieszkał z rodziną w Sulejówku w majątku po Karolu Albrechcie. Zmarł w 1949 r., a w 1954 r. rodzina Grabskich przekazała dużą działkę na potrzeby szkolne.

1947 - Dworek Milusin został zagarnięty przez wojsko, wyposażenie wywieziono, a budynek przejęła w użytkowanie ambasada ZSRR.

1950 - Na podstawie uchwały Rady Narodowej Gminy Sulejówek została utworzona Miejska Biblioteka Publiczna w Sulejówku.

1952 - Po likwidacji powiatu warszawskiego gmina Sulejówek stała się dzielnicą miejsko-uzdrowiskowego powiatu Otwock.

1953 - Z Warszawy do Sulejówka przeniesiony został Poligon Doświadczalno-Badawczy Sprzętu Pancernego i Motoryzacji, który w 1965 r. otrzymał status wojskowej placówki naukowo-badawczej i nazwę Wojskowy Instytut Techniki Pancernej i Samochodowej.

1954 - Cechówka przyjęła od stacji kolejowej jednolitą nazwę Miłosna.

1956 - Po opuszczeniu dworku Milusin przez ambasadę ZSRR, zostało w nim umieszczone miejskie przedszkole.

1957 - W wyniku fuzji dwóch sportowych formacji LKS Mazovia Sulejówek i KS Kolejarz Miłosna powstał Miejski Ludowy Klub Sportowy Victoria Sulejówek.

1958 - Dzielnica Sulejówek stała się osiedlem Sulejówek w powiecie otwockim.

1961 - Oddano do użytku nowy budynek liceum ogólnokształcącego, wzniesiony na działce przekazanej przez rodzinę Grabskich. Zespół szkół licealnych otrzymał w roku 1984 imię Ignacego Jana Paderewskiego.

1962 - Osiedle Sulejówek otrzymało 18 lipca prawa miejskie. Nowe miasto Sulejówek liczyło wówczas 13,5 tys. mieszkańców.

1966 - Otwarto nową szkołę w Sulejówku Miłośnie, która w roku 1986 otrzymała imię Janusza Korczaka.

1971 - Oddano do użytku nową szkołę w Sulejówku, która otrzymała imię Stefana Czarnieckiego.

- Na granicy Miłosny i Sulejówka odsłonięty został pomnik ofiar masowej zbrodni niemieckiego Wehrmachtu z 15 września 1939 r. oraz innych ofiar drugiej wojny światowej.

1975 - Po reformie administracyjnej kraju i likwidacji powiatów, miasto Sulejówek znalazło się w województwie stołecznym warszawskim.

1977 - Hufiec ZHP Sulejówek uzyskał imię Batalionu „Zośka” oraz sztandar ufundowany przez środowisko byłych żołnierzy batalionu.

1979 - Rozpoczęła się trwająca łącznie około dziesięciu lat budowa sieci gazowej, przy dużym zaangażowaniu organizacyjnym i finansowym mieszkańców miasta.

1981 - Powstało Towarzystwo Przyjaciół Sulejówka, kontynuujące tradycje przedwojennego Stowarzyszenia Przyjaciół Sulejówka.

1982 - Oddano do użytku nowy budynek przedszkola w Sulejówku Miłośnie.

1983 - Ukończono budowę i poświęcono kościół parafialny pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła w Sulejówku, w którym od roku 1995 znajduje się sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia.

Pierwszy herb Miasta Sulejówek

1983 - Przyjęty został pierwszy herb miasta.

1988 - W 70. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Sulejówka Miejska Rada Narodowa utworzyła Enklawę Historyczną Miasta obejmującą kwartał związany z pobytem i działalnością wybitnych polityków II Rzeczypospolitej, których wdzięczni mieszkańcy Sulejówka nazwali Współtwórcami Niepodległej: Józefa Piłsudskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Stanisława Grabskiego.

- Z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Sulejówka usypano Kopiec Współtwórców Niepodległej w miejscu, które od 2002 r. nosi nazwę Skwer Niepodległości, stanowiąc wrota do Enklawy oraz kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego.

1990 - Oddano do użytku nową przychodnię zdrowia w Sulejówku Miłośnie.

- Odsłonięto pomnik Poległych Żołnierzy Armii Krajowej Harcerskiego Batalionu „Zośka" – mieszkańców Miłosny i Sulejówka.

- Utworzono w Sulejówku Ratajewie, na terenie udostępnionym przez księży Marianów, Ogród Pamięci Dzieci Narodzonych i Zgładzonych w niemieckim obozie Auschwitz. Staraniem Miejskiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz mieszkańców Sulejówka ogród został odnowiony w 2013 r.

1991 - Oddano do użytku przebudowaną szkołę w Sulejówku Miłośnie, dawnej Cechówce, z przywróceniem jej imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego.

1992 - Ukończono budowę i poświęcono kościół rektoralny pw. Św. Józefa w Sulejówku Ratajewie.

1995 - W kościele pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Sulejówka odsłonięto tablicę upamiętniającą ofiary zbrodni katyńskiej z Sulejówka.

1998 - Ustanowiono 13 czerwca Świętem Miasta Sulejówek pod nazwą Dzień Marszałka, który wcześniej był obchodzony przez Towarzystwo Przyjaciół Sulejówka.

1999 - Po reformie administracyjnej kraju miasto Sulejówek znalazło się w powiecie mińskim, województwie mazowieckim. Przez niecały rok 2002 należało do powiatu warszawskiego, zlikwidowanego nową ustawą warszawską.

2000 - Rok jubileuszowy miasto upamiętniło przekazaniem Fundacji Rodziny Józefa Piłsudskiego dworku Milusin z przeznaczeniem na cele muzealne.

- Miejskie przedszkole przeniesione zostało do przebudowanej dawnej Szkoły-Pomnika.

Herb Miasta Sulejówek

- Przyjęte zostały nowe symbole miasta: flaga, godło, herb, sztandar, pieczęć i hejnał. Godło składa się z dwóch elementów: głowy orła białego zwróconej w prawo, ze złotym dziobem i w złotej koronie z krzyżem, oraz umieszczonych poniżej dwóch skrzyżowanych złotych buław. Głowa orła jest częścią pierwszego godła z 1919 r. odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej. Kształt buław jest odwzorowaniem buławy Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, a błękitne tło jest odwzorowaniem barwy jego munduru.

2004 - Miasto podpisało umowę o partnerskiej współpracy Sulejówka z Viimsi w Estonii.

- Otwarto nowy budynek odtworzonego komisariatu policji w Sulejówku.

2006 - Miasto podpisało umowę o partnerskiej współpracy Sulejówka z Bourg-la-Reine we Francji.

- Miasto przekazało Fundacji Rodziny Józefa Piłsudskiego pozostałe części dawnych nieruchomości z przeznaczeniem na cele muzealne.

2008 - Miasto podpisało umowę o partnerskiej współpracy Sulejówka z Yalvac w Turcji.

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundacja Rodziny Józefa Piłsudskiego powołały Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku.

- Władze Sulejówka i Halinowa utworzyły spółkę celową Eko Inwestycja Sp. z.o.o, która została wnioskodawcą oraz podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie projektu „Zapewnienie prawidłowej gospodarki ściekowej na terenie gmin Sulejówek i Halinów".

- Towarzystwo Przyjaciół Sulejówka we współpracy z Grupą Inicjatywną Mieszkańców Sulejówka rozpoczęło organizację corocznego Biegu Marszałka, który nawiązuje do przedwojennej tradycji uświetniania Dnia Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego Marszami Sulejówek-Belweder.

2009 - Fundacja Rodziny Józefa Piłsudskiego otrzymała symboliczne klucze do zabytkowego Drewniaka, po wyprowadzeniu z niego lokatorów komunalnych.

2010 - Obok Kopca Współtwórców Niepodległej odsłonięto pomnik „Lekcja historii", który przedstawia Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego oraz symbolizujące polskie dzieci – córki Wandę i Jadwigę. Pomnik wzniósł Miejski Komitet Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa z dobrowolnych wpłat mieszkańców oraz organizacji, instytucji i przedsiębiorców.

- Ukończono budowę i otwarto nowy Stadion Miejski w Sulejówku.

- Oddano do użytku nowy budynek miejskiej przychodni zdrowia, przeniesionej z zabytkowej willi Bzów.

- Oddano do użytku nowy budynek Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Sulejówku.

- Eko Inwestycja Sp. z. o.o. oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej podpisały umowę o dofinansowanie projektu pn. „Zapewnienie prawidłowej gospodarki ściekowej na terenie gmin Sulejówek i Halinów", w ramach którego wykonano w latach 2010-2015 ok. 34 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz gruntownie zmodernizowano Miejską Oczyszczalnię Ścieków w Sulejówku. Projekt o łącznej wartości 42,2 mln zł został dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w wysokości 26,3 mln zł (w tym 19,4 mln zł dla Sulejówka).

- Miasto pozyskało dotację w wysokości 2,1 mln zł z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych na budowę w 2011 r. ul. Konopnickiej.

2011 - Rada Ministrów ustanowiła program wieloletni pn. „Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku".

2012 - Podczas mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2012 stadion miejski w Sulejówku był centrum treningowym drużyny Rosji.

- Otwarto Miejski Dom Kultury.

- Miasto pozyskało dotację w wysokości 2 mln zł z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na realizację w latach 2012-2014 projektu „Równy start w przyszłość" obejmującego wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych.

2013 - W kościele pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła odsłonięto z inicjatywy Miejskiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa tablicę upamiętniającą 96 pielgrzymów do Katynia, którzy zginęli w 2010 r. w katastrofie smoleńskiej.

- Przed Dworkiem Milusin prezydenci Republiki Estońskiej i Rzeczypospolitej Polskiej odsłonili tablicę pamiątkową

poświęconą Generałowi Johanowi Laidonerowi Wodzowi Naczelnemu Estońskich Sił Zbrojnych 1918-1920, bohaterowi walk o niepodległość Estonii 1918-1920, Mediatorowi Ligi Narodów 1920-1925.

- Miasto pozyskało dotację w wysokości 1,7 mln zł z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2013 na instalację sieci światłowodowej, stanowiącej podstawę rozwoju monitoringu na terenie Sulejówka.
- Miasto rozpoczęło realizację corocznego bezpłatnego całodniowego wypoczynku letniego dla dzieci w formie półkolonii, trwającego przez 7 tygodni wakacji.

2014 - Oddano do użytku nowy budynek Miejskiego Przedszkola nr 2 w Sulejówku Miłośnie.

- Przed Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia odsłonięto i poświęcono pomniki Świętego Jana Pawła II i Prymasa Tysiąclecia Kardynała Stefana Wyszyńskiego.
- Miasto pozyskało dofinansowanie w wysokości 7,9 mln zł ze środków Unii Europejskiej na realizację projektu pn. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Miasta Sulejówek, w ramach którego w latach 2014-2016 wybudowano 6 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz Stację Uzdatniania Wody II przy ul. Okuniewskiej.

2015 - Miasto pozyskało dofinansowanie w wysokości 0,86 mln zł z Narodowego Programu Dróg Lokalnych na budowę w latach 2015-2016 ul. Głowackiego oraz refundację kosztów budowy w latach 2008-2010 ul. Sobieskiego ze środków Unii Europejskiej w kwocie 4,8 mln zł.

- Odbył się I Rajd Rowerowy na Orientację szlakiem historycznym, wykorzystującym bogatą przeszłość miasta Sulejówek i jego przyrodnicze walory. Szlak historyczny powstał w latach 2014-2015 w ramach projektu Zielony szlak turystyczny w Sulejówku dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w kwocie 0,42 mln zł. Rajdy Rowerowe na stałe weszły do kalendarza miejskich wydarzeń sportowych.

2016 - Wmurowaniem kamienia węgielnego rozpoczęto budowę kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku.

- PKP PLK, Województwo Mazowieckie oraz Miasto Sulejówek podpisały porozumienie na budowę tunelu w ciągu Alei Piłsudskiego.

2017 - Miasto podpisało umowy o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej realizacji projektów dot.:

1) budowy w latach 2017-2019 systemu dróg rowerowych na terenie Sulejówka o łącznej długości ok. 6 km (wartość dotacji 3,7 mln zł);
2) termomodernizacji w latach 2017-2018 budynków Szkoły Podstawowej nr 3 oraz budynku Zespołu Szkół Ponadpodstawowych (wartość dotacji ok. 3,7 mln zł);
3) budowy w latach 2017-2021 sieci wodociągowej o dł. 7,4 km i sieci kanalizacyjnej o dł. 11,7 km (wartość dotacji 10,99 mln zł);
4) rozwoju w latach 2017-2019 u uczniów sulejóweckich szkół kompetencji kluczowych oraz postaw niezbędnych na rynku pracy (wartość dotacji 2,2 mln zł).

- W Kościele pw. Przemienia Pańskiego w Sulejówku Miłośnie z inicjatywy Stowarzyszenia Lepszy Sulejówek odsłonięto tablicę upamiętniającą Żołnierzy Wyklętych.

2018 - Zakończył się I etap rewitalizacji Parku Miejskiego Glinianki, dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w wysokości ok. 1,1 mln zł, w ramach którego powstały zbiorniki retencyjne o funkcji rekreacyjnej wraz ze ścieżkami parkowymi, oświetleniem oraz małą infrastrukturą.

- Zrealizowano projekt budowy dróg: ul. Krasickiego oraz ul. Harcerskiej dofinansowanego ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w wysokości 3,9 mln zł.
- Wspólnie z warszawskim ZTM uruchomiono wewnętrzną komunikację autobusową. Powstały dwie linie (L47 i L48), które dowożą mieszkańców do obu stacji PKP.
- Władze Sulejówka namówiły władze Warszawy do wprowadzenia Biletu Metropolitalnego, czyli systemu dopłat do biletów okresowych ZTM. Dzięki temu mieszkańcy prawie wszystkich podwarszawskich gmin płacą znacznie mniej w obrębie 1 i 2 strefy ZTM.

2019 - Zakończyła się kompleksowa budowa ul. Paderewskiego wraz z reprezentacyjnym odcinkiem przy Muzeum Piłsudskiego oraz fontanną na Skwerze im. Ignacego Jana Paderewskiego.

- Miasto pozyskało ok. 10 mln zł na kompleksową budową ul. Dworcowej oraz budowę ciągów pieszo rowerowych i odwodnienia ul. Czynu Społecznego ze środków krajowych w ramach pierwszego naboru programu Funduszu Dróg Samorządowych (realizacja w latach 2019-2020).
- Miasto pozyskało ok. 6 mln na budowę parkingu wielopoziomowego typu P&R ze środków Unii Europejskiej (realizacja w latach 2020-2023) oraz 2,3 mln zł na remont zabytkowego Dworca Kolejowego przy ul. Kombatantów wraz z utworzeniem kina 7D (realizacja w latach 2020-2023).

2020 - Zakończył się II etap rewitalizacji Parku Miejskiego Glinianki, dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w wysokości 2,2 mln zł, w ramach którego powstał m.in. plac zabaw, strefa street workout, grillowisko, mała architektura, nasadzenia drzew, krzewów, bylin itp. W wizytacji końcowego etapu rewitalizacji Parku Glinianki udział wziął Prezydent RP Andrzej Duda w towarzystwie Ministra Klimatu Michała Kurtyki i Burmistrza Miasta Sulejówek Arkadiusza Śliwy.

- Prezydent RP Andrzej Duda oraz Minister Klimatu Michał Kurtyka zainaugurowali program „Moja Woda" na terenie Parku Glinianki w Sulejówku.
- W Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku Prezydent RP Andrzej Duda wręczył okolicznościowe tablice Miejsce Pamięci Bitwy Warszawskiej 1920 roku przedstawicielom samorządów i instytucji z wszystkich województw, na których terenie znajdują się miejsca związane z Bitwą Warszawską 1920 roku. Prezydent zainaugurował w ten sposób nowy projekt upamiętniający zwycięską bitwę i wszystkich, którzy w czasie wojny polsko-bolszewickiej obronili wolność i suwerenność Rzeczypospolitej.
- Otwarto Dzienny Dom Seniora + przy finansowym wsparciu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w wysokości 0,3 mln zł.
- Miasto pozyskało 38,8 mln zł dotacji z POIS 2014-2020 na budowę w latach 2020-2023 odwodnienia wraz z odtworzeniem nawierzchni dróg oraz ok. 3 mln zł dotacji w ramach drugiego naboru programu Funduszu Dróg Samorządowych na kompleksową budową ul. Grabskiego oraz budowę fragmentu ul. 3 Maja, ul. Jałowcowej oraz ul. Mińskiej.
- Z inicjatywy Stowarzyszenia Lepszy Sulejówek na Skwerze im. Żołnierzy Wyklętych w Sulejówku odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą Żołnierzom Wyklętym.
- Zakończyła się budowa nowego budynku Miejskiego Przedszkola nr 1 oraz nowej siedziby Miejskiego Domu Kultury w Sulejówku.

Szlak historyczny miasta Sulejówek

Szlak Historyczny Miasta Sulejówek rozpoczynający się w Enklawie obejmuje 33 różnorodne przystanki wytyczone i oznakowane w 2014 r. w ramach projektu pn. „Zielony szlak turystyczny w Sulejówku" współfinansowanego z Działania 6.2 Turystyka Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013. Całkowity koszt projektu wyniósł ok. 489 tys. zł, z czego dotacja ze środków unijnych stanowiła 85%.

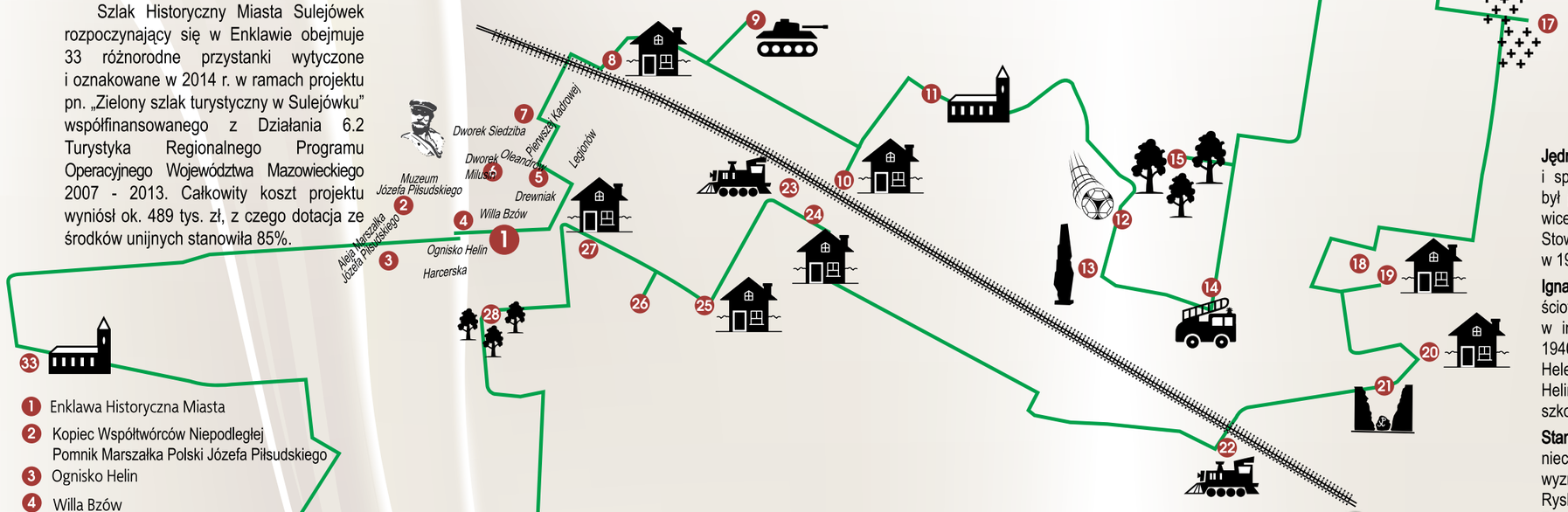

1. Enklawa Historyczna Miasta
2. Kopiec Współtwórców Niepodległej Pomnik Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego
3. Ognisko Helin
4. Willa Bzów
5. Drewniak
6. Dworek Milusin
7. Dworek Siedziba
8. Willa Ułanka
9. Poligon Wojskowy
10. Wille z epoki II Rzeczypospolitej
11. Zgromadzenie Sióstr Wspomożycielek Dusz Czyśćcowych
12. Miejski Obiekt Sportowy
13. Pomnik Ofiar II Wojny Światowej
14. Ochotnicza Straż Pożarna
15. Park Glinianki
16. Ulica Tramwajowa – plac zabaw
17. Cmentarz Parafii pw. Przemienienia Pańskiego
18. Kościół pw. Przemienienia Pańskiego
19. Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
20. Domy drewniane i wille Miłosny
21. Pomnik Poległych Żołnierzy Armii Krajowej Harcerskiego Batalionu „Zośka"
22. Stacja kolejowa Sulejówek-Miłosna
23. Przystanek kolejowy Sulejówek
24. Willa Dewajtis
25. Izba Pamięci Rodziny Grabskich
26. Kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła
27. Szkoła-Pomnik Józefa Piłsudskiego
28. Park im. Mariana Jonkajtysa
29. Dawna gromada Żurawka
30. Dawna gromada Żwir/Ratajewo
31. Ogród Pamięci Dzieci Narodzonych i Zgładzonych w Auschwitz
32. Kościół pw. Św. Józefa
33. Zgromadzenie Misyjne Służebnic Ducha Świętego

Szlak historyczny

Współtwórcy Polski Niepodległej związani z Sulejówkiem

Józef Klemens Piłsudski (1867–1935). Wybitny działacz niepodległościowy, mąż stanu, Naczelnik Państwa 1918–1922, od 1920 r. pierwszy Marszałek Polski. Jego związki z Sulejówkiem przedstawione są na dalszych stronach.

Jędrzej Moraczewski (1870-1944). Legionista, działacz niepodległościowy i społeczny, mieszkaniec Sulejówka 1920-1944. Na przełomie lat 1918/1919 był premierem niepodległej Polski. W latach 1919-1930 był posłem, 1919-1925 wicemarszałkiem Sejmu, a 1925-1929 ministrem robót publicznych. Współtworzył Stowarzyszenie Przyjaciół Sulejówka, którego osiągnięciem było utworzenie w 1939 r. gminy Sulejówek. Zginął w 1944 r. od zabłąkanego pocisku.

Ignacy Jan Paderewski (1860-1941). Pianista, kompozytor, działacz niepodległościowy, mąż stanu. W 1919 r. był premierem i ministrem spraw zagranicznych, w imieniu Polski podpisał Traktat Wersalski. W czasie wojny przewodniczył 1940-1941 emigracyjnej Radzie Narodowej. Mieszkający w Szwajcarii małżonkowie Helena i Ignacy Paderewscy w 1932 r. ufundowali w Sulejówku gmach Ognisko Helin dla stowarzyszenia Pomoc dla Inteligencji – obecnie mieści się w nim ośrodek szkoleniowy Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Stanisław Grabski (1871-1949). Ekonomista, działacz niepodległościowy, mieszkaniec Sulejówka 1946-1949. W latach 1919-1927 był posłem, a 1923-1926 ministrem wyznań religijnych i oświecenia publicznego, w imieniu Polski podpisał Traktat Ryski. W czasie wojny przewodniczył 1942-1945 emigracyjnej Radzie Narodowej. Po powrocie z Londynu został wiceprzewodniczącym Krajowej Rady Narodowej. W Sulejówku otrzymał od państwa nieruchomość, na której części później stanął gmach szkolny (obecne Liceum).

Maciej Rataj (1884-1940). Działacz ludowy i niepodległościowy, w latach 1925-1940 mieszkał w gromadzie Żwir, gmina Sulejówek. W latach 1919-30 był posłem, a 1922-28 marszałkiem Sejmu. Dwukrotnie, w 1922 r. oraz 1926 r. pełnił obowiązki prezydenta RP. Podczas okupacji niemieckiej działał w konspiracji, za co został w 1940 r. rozstrzelany. Po jego powtórnym, uroczystym pogrzebie w Palmirach w 1946 r. gromada Żwir przemianowana została na Ratajewo.

Zofia Moraczewska (1873-1958). Polska działaczka społeczna i polityk lewicy, posłanka na Sejm Ustawodawczy oraz na Sejm III kadencji w II RP, żona Jędrzeja Moraczewskiego, mieszkanka Sulejówka 1920-1958. Jedna z najbardziej aktywnych politycznie kobiet międzywojnia. Założycielka i przewodnicząca Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet (do 1935 r.) - jednej z największych i najbardziej wpływowych organizacji kobiecych w Polsce. W 1939 r. wraz z mężem stworzyła w Sulejówku Komitet Obywatelski Pomocy Ofiarom Wojny. Podczas okupacji była członkinią Rady Nadzorczej Spółdzielni Spożywców „Społem" w Sulejówku. Zmarła 16 listopada 1958 r. w Sulejówku.

Muzeum Józefa Piłsudskiego

fot. Muzeum Józefa Piłsudskiego

Józef Piłsudski to jedna z najważniejszych postaci polskiej historii – budowniczy polskiej niepodległości, Pierwszy Marszałek odrodzonej Rzeczypospolitej i Wódz Naczelny zwycięskiej armii broniącej Europy Zachodniej przed bolszewicką Rosją w 1920 r. Muzeum poświęcone jego życiu i działalności zostało utworzone 11 listopada 2008 r. w Sulejówku, w 90. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, jako instytucja kultury współprowadzona przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Fundację Rodziny Józefa Piłsudskiego.

9 listopada 2016 r. na Skwerze Niepodległości w Sulejówku został podpisany i wmurowany w kamień węgielny akt erekcyjny. Sygnatariuszami aktu byli: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, Marszałek Sejmu Marek Kuchciński, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Piotr Gliński, Burmistrz Miasta Sulejówek Arkadiusz Śliwa, Dyrektor Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku Krzysztof Jaraczewski, Prezes Fundacji Rodziny Józefa Piłsudskiego Jacek Rusiecki oraz Prezes firmy PORR – głównego wykonawcy kompleksu – Karl Heinz Strauss.

Nowoczesny kompleks muzealno-edukacyjny Muzeum Józefa Piłsudskiego składa się z części historycznej (Drewniak – pierwszy dom Piłsudskich, dworek Milusin – dom rodziny Piłsudskich w Sulejówku – dar żołnierzy dla ich wodza, Willa Bzów – dawna adiutantura, ogród i tereny zielone) oraz nowego budynku z narracyjną wystawą stałą spełniającego funkcje muzealne, edukacyjne i animacyjne. Wystawa stała będzie chronologiczno-tematyczną opowieścią, podzieloną na sześć galerii, z których pięć („Ziuk", „Wiktor",„Komendant", „Naczelnik", „Marszałek") poświęconych zostanie poszczególnym etapom życia i działalności Józefa Piłsudskiego, tłumacząc jego wybory życiowe i polityczne, a szósta („Symbol") odnosić się będzie do pamięci o nim, pozostawionego przez niego dziedzictwa, a także istniejących wokół jego postaci mitów i symboli. Całość ma też ukazywać wartości, którymi kierował się Piłsudski, bliskie mu idee, aprobowane przez niego wzory zachowań i postaw społecznych. W części podziemnej nowego budynku oprócz wystawy stałej znajdą się również: strefa edukacyjna, magazyn zbiorów oraz pomieszczenia techniczne. Nad ziemią powstały dwie połączone ze sobą bryły architektoniczne, które pomieszczą m.in. salę wielofunkcyjną, w której odbywać się będą wystawy czasowe, konferencje i debaty, strefę obsługi gości, restaurację oraz część biurową.

fot. Muzeum Józefa Piłsudskiego

fot. Muzeum Józefa Piłsudskiego

Kompleks muzealno-edukacyjny utworzy unikalne w skali całego kraju połączenie kameralności historycznego dworku i terenów wokół niego z nowoczesnością publicznej przestrzeni nowo powstałego budynku. Ideą, wyrażoną także przestrzennie, jest współistnienie tych dwóch „serc" Muzeum. Dla zwiedzających jedna wizyta ma być okazją do kontaktu z wiedzą o Piłsudskim i z dziedzictwem polskiej niepodległości.

Kompleks będzie rodzajem „parku kulturowego", o łącznej powierzchni ok. 4 ha. Projektowany przekaz narracyjny, związany nie tylko z biograficzną wystawą stałą, rozpisany jest na całą sekwencję elementów i wrażeń, wynikającą ze ścieżki zwiedzania. Składają się na nią:

- droga do Muzeum przez teren tzw. enklawy historycznej miasta Sulejówek, gdzie zwiedzający mogą zapoznać się z historią innych słynnych mieszkańców miasta, polityków II RP;
- ścieżka przez park Muzeum, pozwalająca poczuć niezwykły klimat zielonego letniska Sulejówek;
- przestrzenie wewnątrz Muzeum wraz z wystawą stałą, dające możliwość zapoznania się z życiem i dokonaniami Józefa Piłsudskiego;
- droga przez historyczny ogród Piłsudskich połączona z wejściem do dworku Milusin, gdzie żył i pracował Marszałek, pozwalająca przenieść się do świata sprzed lat i poczuć niezwykły genius loci tego miejsca.

fot. Muzeum Józefa Piłsudskiego

ENKLAWA HISTORYCZNA

Enklawa Historyczna Miasta Sulejówek utworzona została w 1988 r. z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Sulejówka przez Miejską Radę Narodową dla upamiętnienia 70. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Enklawa Historyczna Miasta obejmuje kwartał związany z pobytem i działalnością wybitnych polityków II Rzeczypospolitej, których wdzięczni mieszkańcy Sulejówka nazwali Współtwórcami Niepodległej: Józefa Piłsudskiego, Jędrzeja i Zofii Moraczewskich, Ignacego Jana Paderewskiego, Stanisława Grabskiego, Macieja Rataja. Dwa fragmenty Enklawy wpisane zostały do państwowego rejestru zabytków: w 1987 r. Dworek Siedziba, a w 1988 r. zespół willowy: Dworek Milusin, Drewniak i Willa Bzów wraz z przylegającym terenem, od 2008 r. stanowiący kompleks Muzeum Józefa Piłsudskiego. Enklawa Historyczna Miasta jest najcenniejszym terenem w Sulejówku. Wartości urbanistyczno-architektoniczne i przyrodnicze Enklawy uzupełnione zostały historycznymi nazwami ulic. Zbudowana w czasach II Rzeczypospolitej z kostki granitowej szosa dojazdowa z Warszawy do Sulejówka, obecnie będąca drogą wojewódzką nr 638, to Aleja Marszałka Józefa Piłsudskiego. Ulice noszą nazwy: Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego (ulica została zrewitalizowana w 2019 r. m.in. poprzez wymianę nawierzchni na kostkę granitową), 11 Listopada, Legionów, Oleandrów, Pierwszej Kadrowej, a w innych częściach miasta także Stanisława Grabskiego i Macieja Rataja.

SKWER NIEPODLEGŁOŚCI

obejmuje dwa pomniki o dużych walorach historycznych:

KOPIEC WSPÓŁTWÓRCÓW NIEPODLEGŁEJ

usypany z inicjatywy Towarzystwa Przyjaciół Sulejówka w 1988 r. jako kamień węgielny Enklawy Historycznej Miasta dla upamiętnienia 70. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Kopiec zlokalizowany został w miejscu, które od 2002 r. nosi nazwę Skwer Niepodległości, stanowiąc wrota do Enklawy oraz kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego.

POMNIK MARSZAŁKA POLSKI JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

wzniesiony jako uzupełnienie Kopca w 2010 r. Pomnik wzniósł Miejski Komitet Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa z dobrowolnych wpłat mieszkańców oraz organizacji, instytucji i przedsiębiorców. Artysta rzeźbiarz Karol Badyna obok zadumanego Józefa Piłsudskiego usadowił na ławce jego córki, symbolizujące polskie dzieci. Trzymająca lalkę starsza Wanda została lekarką, a model szybowca w rękach młodszej Jadwigi nawiązuje do jej wojennej służby w Wielkiej Brytanii, gdzie pilotowała bojowe samoloty w służbie pomocniczej Królewskich Sił Powietrznych. Na Skwerze Niepodległości mieszkańcy Sulejówka corocznie 11 listopada obchodzą uroczyście Narodowe Święto Niepodległości, a 13 czerwca inaugurują Święto Miasta – Dzień Marszałka. Na masztach wiszą dwie flagi – Rzeczypospolitej Polskiej i Miasta Sulejówek.

Dworek Milusin, fot. Muzeum Józefa Piłsudskiego

DWOREK MILUSIN

Wzniesiony został dla Marszałka Józefa Piłsudskiego według projektu znakomitego architekta Kazimierza Skórewicza na parceli zakupionej przez żonę Marszałka, Aleksandrę. Przy wejściu wmurowane są tablice: „Pierwszemu Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu, Naczelnemu Wodzowi swemu, dom ten wzniósł w roku 1923 żołnierz Niepodległej Polski" oraz „Słońce wolnej odrodzonej Ojczyzny niech opromieni radośnie ściany tego domu i życie ukochanego Wodza po najdłuższe bohaterskie lata". W imieniu Komitetu Żołnierza Polskiego generałowie Tadeusz Rozwadowski i Jakub Krzemieński 13 czerwca 1923 r. przekazali Józefowi i Aleksandrze Piłsudskim klucze do Milusina. Obecnie 13 czerwca jest Świętem Miasta Sulejówek – Dniem Marszałka. „Samotnik z Sulejówka" mieszkał z rodziną w Dworku Milusin do zamachu majowego w 1926 r., a później przyjeżdżał. Budynek przetrwał wojnę w dzielnicy niemieckiej, otaczającej tajny ośrodek Abwehry w Ognisku Helin. Po wojnie osoby z rodziny Józefa Piłsudskiego zostały w 1947 r. wysiedlone, wyposażenie wywiozło wojsko, a Milusin zajęła ambasada ZSRR. W 1956 r. umieszczono w nim przedszkole. Nieruchomość została przejęta w 1970 r. wyrokiem sądowym przez skarb państwa. W 1988 r. zespół willowy obejmujący Dworek Milusin wpisany został do państwowego rejestru zabytków oraz stał się fragmentem Enklawy Historycznej Miasta. W 1990 r. nieruchomość została samorządową własnością Sulejówka. W 2000 r. miasto przeniosło przedszkole i zwróciło budynek Fundacji Rodziny Józefa Piłsudskiego. Dworek Milusin jest głównym obiektem kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego.

WILLA BZÓW

Na parceli Willa Bzów wzniesiony został około 1920 r. budynek mieszkalny, który przyjął nazwę od nieruchomości. Budynek stał się adiutanturą i wartownią, w której kwaterowali oficerowie 7 Pułku Ułanów Lubelskich z Mińska Mazowieckiego, pełniący ochotniczą służbę przy dworku Józefa Piłsudskiego. W 1932 r. Willę Bzów kupiła Fundacja Oficerskich Domów Wypoczynkowych dla Upamiętnienia Dziesięciolecia Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. W czasie drugiej wojny światowej Willa Bzów była fragmentem tajnego ośrodka szkoleniowo-wywiadowczego Abwehry, którego główna siedziba mieściła się w Ognisku Helin. Po wojnie oficerską fundację

Willa Bzów, fot. Muzeum Józefa Piłsudskiego

ENKLAWA HISTORYCZNA

zlikwidowano, a w Willi Bzów umieszczono przychodnię zdrowia. Nieruchomość przejęta została przez skarb państwa wyrokiem sądowym w 1970 r., jednocześnie z przejęciem sąsiedniej nieruchomości należącej do rodziny Piłsudskich. W 1988 r. zespół willowy obejmujący Willę Bzów z przylegającym terenem wpisany został do państwowego rejestru zabytków oraz został fragmentem Enklawy Historycznej Miasta. W 1990 r. nieruchomość stała się samorządową własnością Sulejówka. W 2010 r. miasto przeniosło przychodnię zdrowia i przekazało budynek Fundacji Rodziny Józefa Piłsudskiego. Obecnie Willa Bzów stanowi część kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego.

DREWNIAK

Zakupiony został na początku 1921 r. przez Aleksandrę Szczerbińską przyszłą małżonkę Józefa Piłsudskiego. Na porośniętej sosnowym laskiem posesji znajdowały się także zabudowania gospodarcze, studnia, kilka drzewek owocowych oraz niewielka pasieka. Drewniak nie miał urządzeń sanitarnych i ogrzewania, dlatego państwo Piłsudscy z córkami spędzali w nim okres od wiosny do wczesnej jesieni, a na zimę wracali do Warszawy. Po zamieszkaniu Marszałka z rodziną w 1923 r. na stałe w Dworku Milusin, Drewniak pełnił funkcję mieszkania służbowego i gościnnego. Podczas drugiej wojny światowej schronili się w nim mieszkańcy Sulejówka, przymusowo wysiedleni z budynków w dzielnicy niemieckiej – w tym Jędrzej Moraczewski, który zginął w Drewniaku w 1944 r. podczas przechodzenia frontu, od odłamka pocisku armatniego. Zespół willowy obejmujący Drewniak wraz z terenem wpisany został w 1988 r. do państwowego rejestru zabytków oraz stał się fragmentem Enklawy Historycznej Miasta. Obecnie Drewniak stanowi część kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego.

DWOREK SIEDZIBA

Wzniesiony w 1911 r. Dworek Siedziba kupiło w 1920 r. małżeństwo wybitnych działaczy niepodległościowych i społecznych – Jędrzej i Zofia Moraczewscy. Inżynier komunikacji Jędrzej Moraczewski jeszcze w okresie zaborów był posłem do parlamentu austriackiego, a w latach 1914–1917 służył w Legionach. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości brygadier Józef Piłsudski właśnie temu sprawnemu organizatorowi powierzył stanowisko premiera, które Jędrzej Moraczewski zajmował przez dwa miesiące na przełomie lat 1918/1919. W okresie II Rzeczypospolitej był posłem, zajmował stanowiska rządowe i państwowe. Jako aktywny mieszkaniec utworzył Stowarzyszenie Przyjaciół Sulejówka. To jego staraniem utworzona została 1 kwietnia 1939 r. gmina Sulejówek. W okresie niemieckiej okupacji małżonkowie Moraczewscy zostali wysiedleni z Dworku Siedziba i mieszkali w pobliskim Drewniaku. Tam Jędrzej Moraczewski zginął w 1944 r. podczas przechodzenia frontu, od odłamka pocisku armatniego. Zofia Moraczewska była jedną z ośmiu kobiet, które jako pierwsze w polskich dziejach uzyskały w 1919 r. mandat poselski. Jedna z sal w budynku Sejmu otrzymała w 2014 r. jej imię, jako aktywnej posłanki działającej na rzecz równouprawnienia płci. Po wojnie Zofia Moraczewska pielęgnowała pamięć męża, mieszkając w ich domu do śmierci w 1958 r. Dzieci państwa Moraczewskich – Kazimierz, Adam i Wanda – zginęły tragicznie w służbie dla Polski. Dworek Siedziba stanowi fragment Enklawy Historycznej Miasta, od 1987 r. wpisany jest do państwowego rejestru zabytków.

Izba Pamięci Zofii i Jędrzeja Moraczewskich

OGNISKO HELIN / CENTRUM SZKOLENIOWE OŚRODKA ROZWOJU EDUKACJI

Zakupienie przez Ignacego Jana i Helenę Paderewskich w 1919 r. parceli Willa Białynia w Sulejówku zapoczątkowało wartościową inwestycję. Żona premiera działała społecznie, była przewodniczącą Polskiego Czerwonego Krzyża. W 1928 r. mieszkający już w Szwajcarii państwo Paderewscy ofiarowali nieruchomość w Sulejówku – nazwaną Ognisko Helin dla upamiętnienia Heleny – stowarzyszeniu Pomoc dla Inteligencji. Jego celem było łagodzenie trudów życia osobom starszym i samotnym. Rozbudowane i wzbogacone o kaplicę Ognisko Helin zostało oddane i poświęcone w 1932 r. Po śmierci w 1934 r. żony Ignacy Jan Paderewski nadal wspierał jego działalność ze Szwajcarii. W czasie wojny obiekt znalazł się w zamkniętej dzielnicy niemieckiej. Umieszczono w nim wykonujący zadania dla frontu wschodniego tajny ośrodek szkoleniowo-wywiadowczy Abwehry, noszący kryptonim Stab Walli. Po wojnie Pomoc dla Inteligencji została zlikwidowana, a obiekt przejęło w 1947 r. Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej. W 1953 r. zrezygnowało z jego użytkowania i Ognisko Helin trafiło w ręce Ministerstwa Oświaty. Od tego czasu zmieniający nazwę ośrodek szkoleniowy użytkowany jest przez ten resort. Po zmianie ustroju i odrodzeniu się w 1990 r. samorządu władze Sulejówka starały się o przejęcie Ogniska Helin, ale nieruchomość pozostała w ręku skarbu państwa.Od 1988 r. stanowi fragment Enklawy Historycznej Miasta. Poświęcona Ignacemu Janowi Paderewskiemu tablica zawiera jego przesłanie: „Życie me w całości Ojczyźnie poświęciłem".

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Willa Dewajtis

Okazały budynek wzniesiony został w 1920 r. Nazwa Willa Dewajtis nawiązuje do dębu z tytułu książki Marii Rodziewiczówny. Przed drugą wojną światową był to dom mieszkalny, po wojnie zachował tę funkcję, ale objęty został przymusowym kwaterunkiem. Budynek kupiło miasto, po stopniowym wykwaterowaniu lokatorów oraz remoncie do Willi Dewajtis przeniesiono w 1980 r. Urząd Miasta Sulejówek. W 2014 r. budynek wpisany został do państwowego rejestru zabytków. Od pięciu wieków Sulejówek związany jest ściśle z Warszawą, ale jego przynależność administracyjna się zmieniała. Od 1538 r. należał do dóbr Okuniewa. Po odzyskaniu przez Polskę w 1918 r. niepodległości gminę Okuniew włączono do powiatu warszawskiego. Tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej, 1 kwietnia 1939 r. z części gmin Okuniew oraz Wawer utworzona została gmina Sulejówek. Po wojnie 1 lipca 1952 r. gminę włączono jako dzielnicę Sulejówek do miejsko-uzdrowiskowego powiatu Otwock. 1 stycznia 1958 r. został on przekształcony w powiat otwocki, a dzielnica stała się osiedlem Sulejówek. 18 lipca 1962 r. osiedle uzyskało status miasta Sulejówek. W związkuze zlikwidowaniem od 1 czerwca 1975 r. powiatów miasto znalazło się w województwie stołecznym warszawskim. Po odtworzeniu powiatów od 1 stycznia 1999 r. Sulejówek włączony został do powiatu mińskiego, z krótką przerwą w 2002 r., gdy zgodnie z wolą mieszkańców miasto przeniesione zostało do powiatu warszawskiego, zlikwidowanego jednak przez nową ustawę regulująca ustrój Warszawy.

Pomnik Ofiar II Wojny Światowej

Pomnik upamiętnia ofiary zbrodniczej pacyfikacji ludności Długiej Szlacheckiej, Zorzy, Cechówki i Miłosny, dokonanej przez niemiecki Wehrmacht 15 września 1939 r. Wymordowano wtedy łącznie prawie sto osób, stałych mieszkańców tych miejscowości oraz nieznanych z nazwisk uchodźców. Pomnik stał się także symbolem wojennej ofiary innych mieszkańców gminy Sulejówek: żołnierzy broniących Ojczyzny we wrześniu 1939 r., obywateli narodowości żydowskiej, którzy mieszkali głównie w Cechówce w liczbie około tysiąca i ulegli całkowitej zagładzie w niemieckim obozie śmierci w Treblince, oficerów z Sulejówka, którzy trafili do radzieckich łagrów i zostali wymordowani na nieludzkiej ziemi, żołnierzy Armii Krajowej i innych oddziałów konspiracyjnych działających w Sulejówku i okolicach, harcerzy „Szarych Szeregów" uczestniczących w Powstaniu Warszawskim oraz żołnierzy z gminy Sulejówek walczących na wszystkich wojennych frontach Wschodu i Zachodu. Od 2002 r. działka, na której stoi pomnik, nazywa się Skwerem Pamięci. Każdego 15 września mieszkańcy uroczyście obchodzą przed pomnikiem na Skwerze Pamięci rocznicę krwawej pacyfikacji ludności.

Pomnik Poległych Żołnierzy Armii Krajowej Harcerskiego Batalionu „Zośka"

W przełomowym dla Polski 1989 r., gdy przypadała 45 rocznica Powstania Warszawskiego, kombatanci z Sulejówka postanowili upamiętnić swoich kolegów – harcerzy, którzy walcząc w czasie drugiej wojny światowej z niemieckim okupantem polegli w akcjach konspiracyjnych „Szarych Szeregów" oraz na powstańczym szlaku bojowym legendarnego Harcerskiego Batalionu „Zośka". Był to jeden z niewielu oddziałów Armii Krajowej zbiorowo odznaczonych za męstwo żołnierzy Orderem Virtuti Militari. Na terenie miasta jego tradycje pielęgnuje Hufiec ZHP Sulejówek, noszący od 1977 r. imię Batalionu „Zośka" oraz szczycący się sztandarem ufundowanym przez żołnierzy oddziału. W 1989 r. początkowo myślano o tablicy, ale stopniowo dojrzała inicjatywa wzniesienia większego pomnika na skwerze w centrum Miłosny. Społeczny komitet sfinansował patriotyczną inwestycję ze składek mieszkańców, uzupełnionych wkładem pracy własnej kombatantów i harcerzy oraz dotacją z budżetu miasta. Projekt wyłoniony został w konkursie dla studentów architektury Politechniki Warszawskiej, który wygrał Paweł Wróblewski. Głaz ofiarowali górnicy drążący tunele metra w warszawskiej dzielnicy Mokotów, gdzie w 1944 r. toczyły się ciężkie walki powstańcze. Pomnik odsłonięty w 1990 r. symbolizuje jedność obu części miasta – pięciu młodych bohaterów mieszkało w Miłośnie, a dwóch w Sulejówku. Każdego 1 sierpnia o godzinie 17 mieszkańcy uroczyście obchodzą przed pomnikiem na Skwerze Powstańców Warszawy rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego.

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Kościół pw. Przemienienia Pańskiego

W 1928 r. zrodziła się myśl wzniesienia kościoła na działce w centrum Cechówki, wydzielonej przez właścicieli dóbr okuniewskich. Projekt wykonał inż. arch. Konstanty Jakimowicz, budowa ruszyła w 1934 r. Świątynię sfinansowali parafianie, którzy ofiarowali także tysiące godzin pracy. Pierwsze nabożeństwo w surowym kościele odprawione zostało w 1936 r. Parafia pw. Przemienienia Pańskiego erygowana została w 1939 r. przed wybuchem drugiej wojny światowej. W nowym kościele żegnane były ofiary dokonanej przez niemiecki Wehrmacht 15 września 1939 r. zbrodniczej pacyfikacji mieszkańców Długiej Szlacheckiej, Zorzy, Cechówki i Miłosny. Ich tragiczną śmierć upamiętnia tablica wmurowana w 1999 r. Po wojnie w nawie intronizowana została w 1948 r. pochodząca z XVII wieku słynąca łaskami kopia obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej, pierwotnie znajdująca się na Podlasiu. W następnych latach trwały prace wykończeniowe świątyni, która w 1950 r. wzbogaciła się o dzwony, w 1959 r. otrzymała organy, a w 1970 r. została otynkowana. Kościół konsekrował w 1972 r. prymas Polski kardynał Stefan Wyszyński. Od 1982 r. budowany był dom parafialny, poświęcony w 1989 r. Nowym obiektem przy świątyni jest grota Matki Bożej z Guadalupe. Kościół został odnowiony z wykorzystaniem dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Z inicjatywy Ks. Proboszcza Antoniego Czajkowskiego oraz Rady Parafialnej w 2014 r. na terenie domu parafialnego została otwarta sala kinowo-teatralna pn. Kino-Teatr Kurtyna dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła w Sulejówku

Mieszkańcy Sulejówka starali się o wzniesienie kościoła przez długie lata. Po długim okresie odmawiania zgody na budowę, władze PRL wydały ją w 1971 r. Projekt kościoła wykonał prof. arch. Władysław Pieńkowski, budowa ruszyła w 1973 r. Świątynię sfinansowali sami parafianie, którzy ofiarowali także tysiące godzin pracy. Parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła erygowana została w 1976 r. przez prymasa Polski kardynała Stefana Wyszyńskiego, który poświęcił dolną część kościoła. Całą świątynię ukończoną w 1983 r. konsekrował prymas Polski kardynał Józef Glemp. W 1995 r. w dolnej kaplicy intronizowany został pochodzący z XVII wieku obraz Matki Bożej Pocieszenia, ukoronowany w 1998 r. Poza funkcjami duszpasterskimi świątynia jest ośrodkiem wychowania patriotycznego i krzewienia idei niepodległości Polski. Wmurowane zostały w niej tablice upamiętniające: Józefa Piłsudskiego, budowniczego kościoła ks. Wacława Korysia, oficerów z Sulejówka zamordowanych w 1940 r. w Katyniu oraz ofiary katastrofy smoleńskiej z 2010 r. Miasto właśnie w tym kościele przyjęło w 2000 r. swój sztandar. W 2014 r. przed wejściem stanęły pomniki Św. Jana Pawła II oraz kardynała Stefana Wyszyńskiego. Kościół w latach 2019-2020 przeszedł kompleksową termomodernizację z wykorzystaniem dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Ogród Pamięci Dzieci Narodzonych i Zgładzonych w Auschwitz

To wyjątkowe miejsce pamięci i zadumy stworzone zostało w 1990 r. z potrzeby serca Aliny Nowak-Aprile, mieszkanki Sulejówka, która sfinansowała swoją inicjatywę. Ogród powstał na terenie udostępnionym przez księży Marianów w pobliżu kościoła pw. Św. Józefa. Upamiętnia heroizm położnej Stanisławy Leszczyńskiej, która w 1943 r. została uwięziona w niemieckim obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau za pomoc udzielaną Żydom w getcie. Sprzeciwiając się obozowym represjom, pełniąc funkcję położnej przyjęła około 3000 porodów od więźniarek, ale spośród uratowanych przez nią dzieci piekło Auschwitz przeżyła tylko garstka. Alina Nowak-Aprile była córką oficera, żołnierza Legionów. Napisała rapsod teatralny „Oratorium Oświęcimskie", wystawiony w Sulejówku z okazji otwarcia Ogrodu Pamięci. Staraniem Miejskiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz mieszkańców Sulejówka ogród został odnowiony w 2013 r.

Grób Nieznanych Żołnierzy, którzy polegli w 1939 r.

Po wojnie w centralnej części cmentarza Parafii pw. Przemienienia Pańskiego urządzony został Grób Nieznanych Żołnierzy, w którym złożono prochy poległych żołnierzy Wołyńskiej Brygady Kawalerii i innych jednostek. Byli oni tymczasowo pochowani bez dokumentów i znaków rozpoznawczych w pojedynczych grobach na szlaku walk obronnych w stronę Warszawy, skąd ich prochy ekshumowano w 1946 r. Po przebudowie w 1991 r. zbiorowa mogiła otrzymała napis: „Grób Nieznanych Żołnierzy, którzy oddali życie we wrześniu 1939 r. broniąc niepodległości i honoru Żołnierza Polskiego".

KULTURA

Na terenie Sulejówka działają 2 samorządowe instytucje kultury: Miejski Dom Kultury i Miejska Biblioteka Publiczna oraz instytucje niepubliczne prowadzące działalność kulturalną: Prywatne Centrum Kultury Sulejówek Miłosna, Centrum Artystyczne Scena, Prywatna Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. I. J. Paderewskiego i Kino-Teatr Kurtyna.

Wydarzenia cykliczne oraz plenerowe organizowane są przez Stanowisko ds. Promocji i Kultury Urzędu Miasta Sulejówek przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi Miasta. W ciągu ostatnich 10 lat w Sulejówku odbyło się wiele wydarzeń, których wymiar daleko wykraczał poza lokalne granice, a do najciekawszych z nich można zaliczyć:

❖ **Święto Miasta Sulejówek „Dzień Marszałka"** – każdego roku w dniu 13 czerwca Miasto organizuje uroczyste obchody swojego święta w rocznicę przekazania Józefowi Piłsudskiemu w roku 1923 dworku Milusin w Sulejówku wzniesionego „Naczelnemu Wodzowi swemu przez żołnierza Niepodległej Polski". Uroczystość rozpoczyna się złożeniem kwiatów przy Kopcu Współtwórców Niepodległej i Pomniku Marszałka Józefa Piłsudskiego. Następnie wręczane są tytuły honorowe „Zasłużony dla Miasta Sulejówek" nadawane przez Radę Miasta Sulejówek osobom lub instytucjom za wybitne zasługi na rzecz Miasta Sulejówek. Uroczystość kończy się koncertem, podczas którego w ostatnich latach w Sulejówku na scenie wystąpili: Państwowy Zespół Ludowy Pieśni i Tańca „Mazowsze" im. Tadeusza Sygietyńskiego z programem „Mazowsze - Niepodległej", Grzegorz Wilk i zespół Wolf z programem „W hołdzie Mistrzom", Orkiestra Wojskowa w Warszawie z towarzyszeniem wokalisty Janusza Radka oraz solistów Teatru Roma Damiana Aleksandra oraz Marty Wiejak, Chór Kameralny Miasta Sulejówek oraz Unplugged Orchestra z programem „Symphony of Independence".

❖ **Święto Miasta Sulejówek** – każdego roku w okolicy 13 czerwca Miasto organizuje dla swoich Mieszkańców wydarzenie plenerowe, podczas którego odbywają się występy znanych artystów i kabaretów. W ostatnich latach w Sulejówku na dużej scenie dla kilkutysięcznej publiczności wystąpiły m.in. następujące zespoły: Czerwone Gitary, Happysad, Poparzeni Kawą Trzy, Red Lips, Future Folk, Manchester, AVOCADO, SAMI, The Kroach, Steel Fire, Felivers, Horyzonty, BOYS, Akcent Zenek Martyniuk, MIG, DEFIS, Jacek Stachursky, Piękni i Młodzi, Dj Disco & Mc Polo, E-MAILL, D-BOMB, Extazy, X-Positive, Calibra, BOBI, The Lovers oraz kabarety Czesuaf, Tenor - One Man Show i Kopydłów.

❖ **Dzień Dziecka** – każdego roku pod koniec maja Miasto organizuje piknik rodzinny dla dzieci. W wydarzeniu biorą udział całe rodziny z Sulejówka, dla których przygotowywanych jest szereg atrakcji. Malowanie buziek, skakanie na dmuchanych zamkach i trampolinach oraz całe mnóstwo zabaw i konkursów sprawiają radość dzieciom w różnym wieku. Na scenie programy artystyczne prezentują dzieci z publicznych i niepublicznych przedszkoli i szkół oraz innych organizacji i instytucji. Różne placówki oświatowe i instytucje prezentują swoją działalność, kuszą stragany z watą cukrową i kolorowymi balonikami. Corocznie na uczestników pikniku czeka dodatkowy atrakcyjny program sceniczny lub sportowy m.in.: mecze piłkarskie pomiędzy Reprezentacją Artystów Polskich a Reprezentacją Sulejówka, zabawy taneczne na deskach w towarzystwie zespołów takich jak: CzessBand, Kapela Czerniakowska, BIG BIT, Kapela Lipy, MATT, Dj Juko, Młodzieżówka z Sulejówka, Staynia, Cała Praga Śpiewa, Wiejska Spec Kapela z Cieksyna, Zespół Fleciki, Zespół Pieśni i Tańca Kasianecka, Międzypokoleniowy Zespół Teatralny Razem, Wrzosowianie, Gwizdalanki oraz Maraton Zumba Fitness.

❖ **Narodowe Święto Niepodległości** – każdego roku 11 listopada Miasto organizuje uroczystości z okazji odzyskania przez Polskę Niepodległości. Uroczystości rozpoczynają się w samo południe przy Kopcu Współtwórców Niepodległej wspólnym odśpiewaniem Hymnu Państwowego Rzeczypospolitej Polskiej. Mieszkańcy mają również możliwość podziwiania patriotycznego zjazdu motocykli pn. MOTOParada Niepodległości oraz zabytkowej motoryzacji. Po południu na Skwerze Niepodległości odbywa się uroczysty Capstrzyk Niepodległości z udziałem Wojska Polskiego, pocztów sztandarowych, orkiestry, harcerzy i zuchów, przedstawicieli władz rządowych i samorządowych, szkół, jednostek, instytucji i organizacji pozarządowych. W uroczystościach niezawodnie uczestniczy także rzesza mieszkańców Sulejówka, w tym wiele rodzin z dziećmi. Na zakończenie kolumna marszowa przechodzi ulicami miasta do kościoła na uroczystą mszę świętą w intencji Ojczyzny i Miasta. Po mszy organizowany jest koncert okolicznościowy Orkiestry Reprezentacyjnej Wojska Polskiego z towarzyszeniem solistów.

❖ **tematyczne pikniki rodzinne** – Miasto organizuje także różnego rodzaju pikniki związane z działaniami profilaktycznymi m.in. Piknik Bezpieczeństwa i Zdrowia, pikniki ekologiczne, piknik edukacyjny „Zmień nawyki, nie klimat", Eko-Piknik Glinianki, piknik rodzinny „Gdy bezpiecznie jest wokoło wówczas wszystkim jest wesoło".

❖ **uroczystości patriotyczne** – do stałych uroczystości miejskich organizowanych przez Miasto należą: 3 maja – uroczyste obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja, 1 sierpnia – uroczyste obchody rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego organizowane przy Pomniku Poległych Żołnierzy Armii Krajowej Harcerskiego Batalionu „Zośka" oraz 15 września – uroczyste obchody rocznicy pacyfikacji Mieszkańców Miłosny, Cechówki i Długiej Szlacheckiej organizowane przy Pomniku Ofiar II Wojny światowej.

❖ **rajdy rowerowe na orientację** – Miasto organizuje każdego roku wiosenny i jesienny rajd rowerowy, w którym średnio bierze udział około 1000 uczestników - mieszkańców Sulejówka i okolicznych miejscowości. Trasa wyznaczona zostaje za pomocą punktów kontrolnych, które należy odnaleźć w terenie przy pomocy mapy. Na punktach kontrolnych znajdują się do wykonania zadania intelektualne, sportowe lub zręcznościowe. Na zakończenie Rajdu wszyscy uczestnicy otrzymują medale i biorą udział w losowaniu nagród rzeczowych. Organizowane jest również ognisko połączone z tradycyjnym pieczeniem kiełbasek.

❖ **Jarmark Bożonarodzeniowy** – Miasto organizuje w okresie Świąt Bożego Narodzenia wydarzenie, podczas którego można nie tylko kupić oryginalne prezenty i ozdoby, czy spróbować różnych smakołyków, ale też skorzystać z licznych atrakcji towarzyszących (m.in. warsztaty robienia stroików i ozdób choinkowych, warsztaty zdobienia pierników, występy kolędowo-pastorałkowe, wizyta świętego Mikołaja).

Miejski Dom Kultury

Miejski Dom Kultury w Sulejówku prowadzi wielokierunkową działalność w zakresie upowszechniania kultury, sztuki i nauki oraz zachowania dziedzictwa kulturowego. Głównym celem działalności MDK jest przygotowanie społeczności lokalnej do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości.

MDK realizuje wydarzenia o różnym charakterze i dla różnych grup odbiorców, w tym koncerty i uroczystości (m.in. koncerty: moniuszkowski, pasyjny, muzyki wielkopostnej, wiosenny, kolędowo – noworoczny, patriotyczny, Eleni, „Kobiety – Kobietom", „Świat tanga", "Echa miłości - wspomnienie o Annie German", „Kochamy was kobietki", „Kasia Kowalska – akustycznie", recital Zbigniewa Zamachowskiego, 20-lecie Młodzieżowej Orkiestry Dętej w Sulejówku i 5-lecie Chóru Kameralnego Miasta Sulejówek), wykłady i spotkania autorskie (m.in. „Zofia Moraczewska. Kobieta. Polityk. Sulejówczanka", „Język jako nośnik wartości", „Sto lat praw wyborczych kobiet w Polsce", „Pod polską flagą dookoła świata", „Spotkania z historią. Europa Ojczyzn, czy Stany Zjednoczone Europy?", „Słowa na wybiegu, czyli o modzie językowej"), wydarzenia dedykowane dzieciom, spektakle dla dzieci i dorosłych (m.in. „Żartem. Świat kobiet wg Osieckiej", „Czerwony kapturek", Monodram Jolanta Żółkowska lifting, „Sztuki Przetrwania", „12 godzin z życia kobiety", „Stacja Sulejówek", „Czekoladki", „Kandydat"), wydarzenia sportowe (m.in. Bieg Tropem Wilczym, Amatorskie Grand Prix w Piłce Siatkowej, Turniej Szachowy) oraz konkursy i wydarzenia towarzyszące (m.in. Ogólnopolski Konkurs Poetycki Wiersza Klasycznego o „Buławę Marszałka", wsparcie akcji krwiodawców w Sulejówku).

MDK realizuje również szereg zajęć dla kilkudziesięciu grup zorganizowanych, w tym m.in.: zajęcia dla najmłodszych dzieci „Zmysłowisko", zajęcia dla mam i dzieci, zajęcia taneczne, zajęcia artystyczne i kreatywne (ceramika, młody konstruktor, młody odkrywca, młody artysta, animacja poklatkowa, zajęcia z wykorzystaniem gier planszowych i karcianych, zajęcia techniczno-konstruktorskie), zajęcia wokalne i teatralne, zajęcia sportowe (nauka gry w szachy, zajęcia rekreacyjne - piłka siatkowa), warsztaty fotograficzne, nauka gry na gitarze, na fortepianie oraz na instrumentach dętych, zajęcia dla seniorów (warsztaty fotograficzne, zajęcia ruchowe przy muzyce, zajęcia teatralne - scena seniora i scena poezji, język angielski oraz zajęcia komputerowe).

Oprócz standardowej działalności Miejski Dom Kultury prowadzi również reprezentacyjne zespoły artystyczne Miasta Sulejówek, które zapewniają oprawę muzyczną podczas uroczystości miejskich oraz promują Miasto w powiecie, województwie jak i w przestrzeni ogólnopolskiej oraz międzynarodowej: Młodzieżowa Orkiestra Dęta „Akord" oraz Chór Kameralny Miasta Sulejówek. Dzięki dofinansowaniu ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Orkiestra „Akord" oraz Chór zostały wyposażone w instrumenty dęte, fortepian i pianino, zaś MDK otrzymał nowe nagłośnienie, które wykorzystywane będzie podczas koncertów, spektakli teatralnych i widowisk organizowanych w Sulejówku.

Miejska Biblioteka Publiczna w Sulejówku

Miejska Biblioteka Publiczna w Sulejówku rozpoczęła swoją działalność 15 listopada 1950 roku. Zalążek księgozbioru liczył wtedy 580 pozycji.

Obecnie Miejska Biblioteka Publiczna mieści się przy ulicy Wrońskiego 1 – w zabytkowej Willi Ułanka (1929-1934) oraz posiada dwie filie: Nr 1, przy ulicy Świętochowskiego 15/17 w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej, oraz Nr 2, przy ul. Idzikowskiego bl. 3.

Biblioteka gromadzi i udostępnia materiały ze wszystkich dziedzin wiedzy, dla wszystkich grup użytkowników: książki naukowe, popularnonaukowe, literaturę piękną dla dorosłych i dzieci oraz oferuje bezpłatny dostęp do internetu. Księgozbiór liczy sobie prawie 48 tys. woluminów i jest stale uaktualniany. Pod koniec 2019 roku w Bibliotece zarejestrowanych było 1 922 czytelników, odnotowano niemal 15 tys. odwiedzin.

Biblioteka jest w pełni skomputeryzowana. Wszystkie rodzaje zbiorów są zarejestrowane w katalogu online, który jest dostępny poprzez stronę www.mbpsulejowek.pl. Czytelnicy dzięki temu, w łatwy i szybki sposób, mogą także rezerwować i dokonać prolongaty wypożyczonych pozycji.

Celem Biblioteki, oprócz obsługi bibliotecznej mieszkańców miasta Sulejówek, jest także zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych oraz upowszechnianie wiedzy i rozwoju kultury. Biblioteka współpracuje z lokalnymi instytucjami: przedszkolami, szkołami prowadząc lekcje biblioteczne i zajęcia dla dzieci. Organizuje warsztaty, nie tylko dla najmłodszych a także spotkania autorskie promujące literaturę oraz z twórcami kultury: fotografami, podróżnikami, artystami. Od 2019 roku działa przy Bibliotece Dyskusyjny Klub Książki. Biblioteka włącza się również w wiele ogólnopolskich i miejskich wydarzeń.

Dbając o lokalną historię, życia społeczności lokalnych, losów ludzi, by ocalić wspomnienia mieszkańców od zapomnienia Biblioteka w partnerstwie z Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku oraz Towarzystwem Przyjaciół Sulejówka podjęła się utworzenia Archiwum Społecznego Sulejówka, które mieści się przy Bibliotece, przy ul. Wrońskiego. Celem archiwum jest gromadzenie materiałów dotyczących lokalnej historii miasta: ludzi, instytucji i miejsc, ocalenie osobistych historii mieszkańców, zapisanie wspomnień, opisanie pamiątek. Cały czas Biblioteka poszukuje fotografii i innych materiałów archiwalnych, które właściciele zechcieliby udostępnić do digitalizacji, w celu stworzenia cyfrowej bazy materiałów o ludziach, którzy tworzyli Miasto. Każda historia, każde zdjęcie i najdrobniejsze wspomnienie jest ważne.

EDUKACJA

W Sulejówku funkcjonują placówki oświatowe publiczne:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego,
- Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. S. Czarnieckiego,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Janusza Korczaka,
- Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. I. J. Paderewskiego,
- Miejskie Przedszkole nr 1,
- Miejskie Przedszkole nr 2

oraz placówki oświatowe niepubliczne: 2 żłobki i 2 kluby malucha, 5 przedszkoli oraz 4 szkoły podstawowe.

Placówki oświatowe publiczne w ostatnich latach znacznie poprawiły swoje wyposażenie, zaś przeprowadzone remonty i modernizacje przyczyniły się do zmiany ich wizerunku.

Placówki oświatowe publiczne dysponują bardzo dobrą bazą lokalową, posiadają sale gimnastyczne z zapleczem, boiska sportowe oraz place zabaw. Na uwagę zasługują działania zmierzające do poprawy bazy lokalowej i sportowej na terenie szkół i przedszkoli:

- W latach 2013-2016 wybudowano nowy budynek Miejskiego Przedszkola nr 2, który docelowo pomieścił łącznie 200 dzieci w 8 salach przedszkolnych. Nowy budynek wyposażony został w pomieszczenia obsługi i administracji, kuchnię, salę do zabaw i zajęć ruchowych. Przy przedszkolu wybudowano również ogród przedszkolny z nowoczesnym sprzętem do zabaw i ćwiczeń na świeżym powietrzu.
- W latach 2018-2020 rozbudowano budynek Miejskiego Przedszkola nr 1, który docelowo pomieści łącznie 350 dzieci w 14 salach przedszkolnych. Rozbudowany budynek przedszkola wyposażony został w dodatkowe 7 sal przedszkolnych dla 175 dzieci, pomieszczenia administracyjne, gospodarcze i sanitarne, zmywalnię, magazyn wózków, kotłownię oraz pomieszczenia przeznaczone dla edukacji dzieci i młodzieży - miejsce na pracownię środowiskową, pobyt dzieci i młodzieży czasowy i zajęcia edukacyjne. Wybudowano również nowy plac zabaw.

- W latach 2017-2018 przeprowadzono kompleksową termomodernizację 4 budynków stanowiących kompleks Szkoły Podstawowej nr 3 oraz budynku Zespołu Szkół Ponadpodstawowych w ramach dofinansowania ze środków unijnych.

- W latach 2018-2019 wybudowano siłownie zewnętrzne na terenie Szkoły Podstawowej nr 2 oraz na terenie Zespołu Szkół Ponadpodstawowych.
- W latach 2018-2019 wykonano kompleksowy remont boiska obejmujący przebudowę boiska wielofunkcyjnego, rzutni do pchnięcia kulą i skoczni do skoku w dal przy Zespole Szkół Ponadpodstawowych dofinansowany ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki.
- W latach 2018-2019 wybudowano plac zabaw, siłownię zewnętrzną oraz miasteczko ruchu drogowego na terenie Szkoły Podstawowej nr 4.
- W roku 2019 rozbudowano plac zabaw przy Szkole Podstawowej nr 3 w ramach programu Otwartych Stref Aktywności Ministerstwa Sportu.

Placówki oświatowe publiczne posiadają również bardzo dobrze wyposażone sale do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, biblioteki i świetlice szkolne oraz wyposażone są w nowoczesny sprzęt komputerowy, tablice interaktywne, rzutniki multimedialne i sprzęt audiowizualny. Znaczną część środków pozyskano na te działania z budżetu Unii Europejskiej. Na szczególną uwagę zasługuje wykaz realizowanych przez Miasto Sulejówek projektów edukacyjnych dofinansowanych ze środków unijnych:

- W latach 2011-2012 zrealizowano projekt dot. indywidualizacji procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych z Miasta Sulejówek. Projekt został dofinansowany ze środków unijnych w wysokości 0,3 mln zł.
- W latach 2012-2014 zrealizowano projekt w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki dot. wyrównywania szans edukacyjnych i zmniejszenia dysproporcji w osiągnięciach edukacyjnych 1844 uczennic i uczniów wszystkich szkół publicznych. Projekt został dofinansowany ze środków unijnych w wysokości 2,05 mln zł.
- W latach 2017-2019 zrealizowano projekt z zakresu rozwoju u 1990 uczniów sulejóweckich szkół kompetencji kluczowych oraz postaw niezbędnych na rynku pracy. Projekt został dofinansowany ze środków unijnych w wysokości 2,52 mln zł.

Sulejóweckie placówki oświatowe wyróżniają się również aktywną działalnością w zakresie edukacji i animacji kulturalnej poprzez organizację festynów i imprez szkolnych cieszących się olbrzymim zainteresowaniem mieszkańców, integrujących społeczność i promujących edukację oraz organizację koncertów patriotycznych i międzyszkolnych konkursów przedmiotowych.

EDUKACJA

Uczniowie reprezentują szkoły publiczne w licznych konkursach przedmiotowych, kuratoryjnych i artystycznych, odnosząc w nich znaczące sukcesy. W placówkach przywiązuje się także dużo uwagi do tradycji, patriotyzmu i budzenia poczucia przynależności narodowej. Społeczności szkolne chętnie angażują się w życie miasta. Poczty sztandarowe godnie reprezentują placówki na uroczystościach miejskich, zaś uczniowie i nauczyciele uczestniczą w miejskich uroczystościach, uatrakcyjniając je swoimi występami.

Każdego roku Miasto Sulejówek organizuje liczne atrakcje i zajęcia w ramach akcji „Lato w mieście". W czasie wakacji przez łącznie 7 tygodni uczniowie sulejóweckich szkół podstawowych oraz dzieci zamieszkałe na terenie Sulejówka mogą korzystać z bogatej bezpłatnej oferty programowej. Zajęcia w ramach akcji „Lato w mieście" organizowane są od poniedziałku do piątku w godz. od 7.30 do 16.30 w budynkach dwóch szkół podstawowych. Dla uczestników tych zajęć przygotowywane są zróżnicowane atrakcje, w tym zajęcia edukacyjne, komputerowe, sportowe, rekreacyjne, plastyczne, kulturalne czy muzyczne oraz całodniowe wycieczki edukacyjne, lekcje muzealne, seanse filmowe i wyjazdy na basen. W ramach całodniowego pobytu uczestnicy mają zapewniony obiad oraz materiały do zajęć. Akcja „Lato w mieście" od wielu lat cieszy się ogromnym zainteresowaniem wśród dzieci i ich rodziców, o czym świadczy coroczny wzrost liczby uczestników. Realizacja akcji dofinansowana jest ze środków budżetu Miasta Sulejówek oraz ze źródeł zewnętrznych.

Zestawienie zbiorcze dot. organizacji akcji „Lato w mieście"

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Termin	01.07-23.08	01.07-22.08	29.06-14.08	27.06-12.08	26.06-11.08	25.06-10.08	01.07-14.08
Liczba uczestników	220	279	280	332	378	429	446
Budżet Miasta	0,00	0,00	136.391,95	209.998,41	209.026,54	153.973,26	168.187,71
Dotacja zewnętrzna	132.129,53	181.786,54	16.821,00	0,00	46.521,00	115.869,15	176.577,58
Łączny koszt	132.129,53	181.786,54	153.212,95	209.998,41	255.547,54	269.842,41	344.765,29

UDZIAŁ MIASTA SULEJÓWEK W STOWARZYSZENIACH

Związek Miast Polskich (ZMP)

http://www.miasta.pl/

Związek Miast Polskich to najstarsza polska organizacja samorządowa o tradycji sięgającej czasów II Rzeczpospolitej. ZMP od 1990 roku tworzy najnowszą historię polskiej, odrodzonej samorządności. Jest największą tego typu organizacją w Polsce, skupiającą ponad 330 miast, w których mieszka ponad 73% miejskiej ludności kraju. ZMP jest stowarzyszeniem miast, mającym na celu wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz dążenie do gospodarczego i społeczno-kulturalnego rozwoju miast polskich. Władze Sulejówka przystąpiły do ZMP w 1999 roku.

Lokalna Organizacja Turystyczna Wielki Gościniec Litewski (LOT WGL)

http://wielkigoscinieclitewski.pl

Głównym celem LOT WGL jest wykreowanie, wytyczenie i promowanie nowego szlaku turystycznego wzdłuż średniowiecznego historycznego traktu handlowego i pocztowego łączącego Warszawę z Wilnem, czyli Koronę Polską z Wielkim Księstwem Litewskim. Szlak turystyczny Wielki Gościniec Litewski liczy około 500 km, a mnogość miejsc na jego trasie, tradycji, wydarzeń, ciekawostek, znanych postaci, historii i legend jest niebywała. Sulejówek jest pierwszym miastem, jadąc z Warszawy, leżącym na szlaku. Władze Sulejówka przystąpiły do LOT WGL w 2014 roku.

Lokalna Grupa Działania Ziemi Mińskiej (LGD ZM)

http://lgdziemiminskiej.pl/

Główne cele LGD ZM to działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i miejskich powiatu mińskiego, realizacja lokalnej strategii rozwoju oraz upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności. Obszar LGD utworzony przez wszystkie gminy powiatu mińskiego łączy również podobna kultura, wspólna historia, zwyczaje i tradycje, a także chęć rozwoju zarówno samego obszaru, jak też ludzi go zamieszkujących. Władze Sulejówka przystąpiły do LGD ZM w 2015 roku.

Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Mińskiej (LOT ZM)

http://lotziemiminskiej.pl

Główne cele LOT ZM to zbudowanie prężnej organizacji pełniącej funkcję lokalnego koordynatora wszelkich działań w obszarze turystyki, kreowanie produktu turystycznego wokół lokalnych atrakcji turystycznych oraz intensyfikacja ruchu turystycznego w powiecie mińskim.

Władze Sulejówka przystąpiły do LOT ZM w 2017 roku.

Związek Samorządów Polskich (ZSP)

http://www.samorzadypolskie.pl/

Związek Samorządów Polskich powstał w 2017 r. i zrzesza samorządy wszystkich szczebli. Celem ZSP jest wspieranie idei samorządu terytorialnego oraz obrona wspólnych interesów podmiotów będących członkami stowarzyszenia. Władze Sulejówka przystąpiły do ZSP w 2018 roku.

SPORT

Miasto Sulejówek organizuje szereg imprez o charakterze sportowo-rekreacyjnym m.in.: turnieje sportowe, rajdy rowerowe, biegi tematyczne, imprezy sportowo-rekreacyjne. Miasto wspiera także młode talenty sportowe, fundując stypendia i nagrody za sukcesy i wysokie wyniki na szczeblu krajowym i międzynarodowym m.in. w sportach walki (judo, taekwondo, kickboxingu, sumo), w lekkoatletyce (chód sportowy, biegi indywidualne, sztafetowe, konkurencje techniczne), sportowym tańcu towarzyskim, pływaniu, szermierce, curlingu, gimnastyce sportowej.

Animatorem życia sportowego w Sulejówku są kluby sportowe, stowarzyszenia i nieformalne grupy wspierane przez Miasto Sulejówek, w szczególności:

1. **Miejski Ludowy Klub Sportowy „Victoria" Sulejówek** – klub sportowy prowadzący szkolenie piłkarskie dla ponad 350 zawodników, od przedszkolaka do seniora. Drużyny klubu biorą udział w rozgrywkach ligowych MZPN, w tym pierwszy zespół występuje w IV lidze. Młodzi wychowankowie reprezentują Sulejówek na różnych szczeblach rozgrywek juniorskich. Pod okiem doświadczonych trenerów swoje pierwsze umiejętności piłkarskie rozwija liczna grupa dzieci uczestnicząca w zajęciach Piłkarskich Przedszkoli Victorii Sulejówek.

2. **Uczniowski Klub Sportowy „Herkules"** – wielosekcyjny klub, który zrzesza młodych zawodników rozwijających swoje umiejętności w lekkoatletyce, siatkówce i koszykówce. Treningi odbywają się na miejskich obiektach sportowych, a reprezentanci UKS startują w zawodach na terenie całej Polski odnosząc liczne sukcesy sportowe. Klub organizuje także imprezy sportowe: mityng lekkoatletyczny dla wszystkich szkół z miasta, cykl czwartków lekkoatletycznych które są częścią ogólnopolskiej imprezy zakończonej finałem w Łodzi.

3. **Stowarzyszenie Liga Miejska** – organizacja non profit od lat prowadząca amatorskie rozgrywki piłkarskie pod nazwą Miejska Liga Piłki Nożnej w Sulejówku. Jest to największy w powiecie mińskim projekt o charakterze ciągłym, pozwalający grupie około 700 osób na udział w prowadzonych systemem ligowym rozgrywkach piłkarskich. Drużyny rywalizują w trzech ligach, oprócz nich organizowany jest puchar ligi dla wszystkich drużyn a w okresie zimowym turniej halowy.

4. **Towarzystwo Przyjaciół Sulejówka** – stowarzyszenie, które od 2008 r. każdego roku w czerwcu organizuje w Sulejówku Bieg Marszałka. Myślą przewodnią Biegów Marszałka jest możliwie wierne przybliżanie ich do przedwojennych marszów Sulejówek – Belweder. TPS zapoczątkowało również bezpłatny Turniej Strzelecki, w którego ostatniej edycji wzięło udział ponad 200 osób.

5. **Stowarzyszenie Karate Klub Wesoła sekcja Sulejówek** - stowarzyszenie kultury fizycznej, którego głównym celem jest propagowanie karate tradycyjnego a także zdrowego stylu życia oraz dbania o zdrowie poprzez ruch. Klub corocznie organizuje Mikołajkowy Turniej Karate o Puchar Burmistrza Miasta Sulejówek w którym bierze udział ok. 300 dzieci z klubów z całej polski.

6. **Klub Sportów Walki TAE** – klub sportowy, który prowadzi zajęcia taekwondo, kickboxingu oraz boksu. Klub nie tylko aktywnie uczestniczy w szkoleniu sportowym swoich podopiecznych ale również bierze udział i organizuje imprezy sportowe. Do tej pory klub zorganizował min. dwie gale pt. TAE FIGHT SHOW vol1 i vol 2, Puchar Europy K-1 WAK1F Sulejówek oraz Puchar Polski Sztuk Walk Sulejówek.

7. **Rozbiegany Sulejówek** – nieformalna grupa mieszkańców miasta i okolic amatorsko uprawiająca bieganie i chód sportowy. Na ich treningach można poznać podstawy treningów biegowych oraz zadbać o swoje zdrowie poprzez sport. Treningi odbywają się 1-2 razy w tygodniu na stadionie miejskim w Sulejówku i parku glinianki. Wraz z klubem Herkules Sulejówek oraz Miastem Sulejówek współorganizują Bieg o Złotą Podkowę Kasztanki Marszałka w którego ostatniej edycji wzięło udział ponad 500 biegaczy.

W skład miejskich obiektów sportowych wchodzą m.in.:

1) nowoczesny piłkarski stadion miejski wybudowany w 2010 r., w skład którego wchodzą: dwa pełnowymiarowe, oświetlone boiska, kryta trybuna na 1240 miejsc oraz zaplecze z szatniami i pomieszczeniami medycznymi;

2) centrum sportowe przy Szkole Podstawowej nr 4, w skład którego wchodzą: boisko do piłki nożnej z bieżnią, boisko wielofunkcyjne do gry w piłkę koszykową, siatkową i ręczną oraz dwa boiska do gry w siatkówkę plażową;

3) boisko „Orlik 2012" przy Szkole Podstawowej nr 2, w skład którego wchodzą: boisko piłkarskie oraz boisko wielofunkcyjne do gry w piłkę koszykową, siatkową i ręczną.

4) boisko piłkarskie i stadion lekkoatletyczny przy Zespole Szkół Ponadpodstawownych, w skład którego wchodzą: boisko piłkarskie, bieżnia 300 m, stanowisko do pchnięcia kulą, skocznia do skoków w dal wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną.

REKREACJA

PARK GLINIANKI

W samym sercu Sulejówka, na blisko 20 ha terenu znajduje się Park Glinianki – Nowe Serce Sulejówka. Na początku XX wieku funkcjonowała tu kopalnia gliny. Teren parku Glinianki ma swoje tradycje. Już w latach 20, 30-tych ub. wieku miał on charakter błoni z otwartymi murawami o nielicznych zaroślach oraz z grupami bądź pojedynczymi drzewami. Woda w gliniankach była dość głęboka i czysta, nadająca się do kąpieli. Był to teren niezwykle atrakcyjny dla różnych form wypoczynku codziennego i świątecznego. Odbywały się tu festyny, zabawy, rodzinne pikniki, kąpiele wodne i słoneczne, gry sportowe na murawach itp. Takim jeszcze był ten teren krótko po wojnie, po czym został zalesiony, a Glinianki stopniowo zarastały tworząc teren bardziej niekorzystny dla wypoczynku. Nie mniej jednak Glinianki w dalszym ciągu przedstawiają duże wartości potencjalne dla parku miejskiego o rozwiniętym programie rekreacyjno-sportowym.

W 2018 roku miasto wybudowało dwa duże zbiorniki retencyjne o funkcji rekreacyjnej. Powstała też nowoczesna infrastruktura parkowa. A już w połowie 2020 roku zakończony będzie drugi etap budowy parku. Powstanie m.in. duży plac zabaw, nowe alejki parkowe, stanowiska do grillowania i ognisk, strefa street Workuto i łąka kwietna. Pojawi się również mnóstwo nowych drzew i krzewów. W kolejnych etapach prac planowana jest budowa muszli koncertowej oraz skate parku. Park stanowić będzie piękną wizytówkę miasta. Już teraz jest to jeden z największych i najatrakcyjniejszych parków Mazowsza. Docelowo w sąsiedztwie parku pojawi się również kawiarnia oraz park linowy.

PARK IM. MARIANA JONKAJTYSA

Park towarzyszący Szkole Podstawowej nr 1 nosi od 2009 r. imię Mariana Jonkajtysa, który mieszkał w sąsiadującym z nim domu. Ten reżyser, aktor, poeta i plastyk przeszedł w dzieciństwie gehennę wywiezienia w 1940 r. z całą rodziną do Kazachstanu. Po latach działając w Związku Sybiraków stał się piewcą martyrologii Polaków na nieludzkiej ziemi. W Sulejówku jako społecznik i osoba publicznego zaufania miał duży wkład w przemiany ustrojowe od 1989 r. oraz odrodzenie się samorządu terytorialnego. Park w 2004 r. został ustanowiony uchwałą Rady Miasta Sulejówek jako „naturalna pracownia przyrodnicza służąca edukacji

ekologicznej". W latach 2016-2017 dzięki dofinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie zakupione zostały urządzenia infrastruktury terenowej służące do edukacji ekologicznej, w tym 66 szt. tablic edukacyjnych, 40 szt. paneli ekspozycyjnych, 72 szt. modeli ekspozycyjnych, 13 szt. ekspozycji edukacyjnych, 10 gier edukacyjnych o tematyce przyrodniczej, zegar fenologiczny, 3 kosze na śmieci, 2 stojaki rowerowe oraz tablica informacyjna z przebiegiem ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej. Nowo utworzona ścieżka tematycznie połączyła wiele zagadnień i przez to pozwala w sposób syntetyczny spojrzeć dziecku na świat i odejść od szufladkowego segregowania wiedzy.

W 2018 r. wybudowano na terenie Parku siłownię zewnętrzną wraz z placem zabaw oraz infrastrukturą towarzyszącą, w szczególności zamontowano dziewięć urządzeń siłowni zewnętrznej, ogrodzony sprawnościowy plac zabaw składający się z trzech urządzeń sprawnościowych, 4 ławki oraz dwa stoły gry w warcaby oraz szachy. Inwestycja przeznaczona jest do celów wypoczynku i rekreacji. Połączenie siłowni zewnętrznej z placem zabaw dla dzieci umożliwi aktywną formę spędzania czasu przez dzieci i ich rodziców.

POZOSTAŁE PLACE ZABAW / SIŁOWNIE ZEWNĘTRZNE / MIEJSCA REKREACYJNO-WYPOCZYNKOWE

1) plac zabaw, siłownia zewnętrzna oraz miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe na terenie Miejskiego Stadionu;
2) plac zabaw, siłownia zewnętrzna, boisko do piłki plażowej oraz miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe z częścią historyczną przy ul. Tramwajowej;
3) miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe przy Miejskiej Bibliotece Publicznej;

4) siłownia zewnętrzna z obiektami małej architektury przy Szkole Podstawowej nr 2,
5) siłownia zewnętrzna z obiektami małej architektury przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych;
6) plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna z obiektami małej architektury w rejonie stacji kolejowej PKP Sulejówek Miłosna przy stawie „Kolejniak";
7) plac zabaw, siłownia zewnętrzna, miasteczko ruchu rowerowego z obiektami małej architektury na terenie Szkoły Podstawowej nr 4;
8) siłownia zewnętrzna i plac zabaw na terenie Szkoły Podstawowej nr 3 oraz na terenie Pl. Czarnieckiego.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

TRANSPORT

Główne ciągi komunikacyjne to droga wojewódzka nr 637 Warszawa – Węgrów, droga wojewódzka nr 638 Warszawa – Sulejówek, a także droga krajowa nr 2 Świecko – Terespol.
W Sulejówku jest około 150 km dróg, w tym:

- 2,42 km dróg krajowych;
- 5,75 km dróg wojewódzkich;
- 4,67 km dróg powiatowych;
- 135,52 km dróg gminnych, w tym 60,03 km o nawierzchni utwardzonej i 75,49 dróg gruntowych.

Atutem połączenia Sulejówka są główne połączenia komunikacyjne przebiegające w kierunku wschód - zachód. Przez miasto przechodzi linia kolejowa nr E-20 o znaczeniu międzynarodowym Berlin – Warszawa – Moskwa, wykorzystywana także do ruchu lokalnego na trasie Warszawa – Mińsk Mazowiecki – Siedlce. Już niebawem często zamykany przejazd kolejowo-drogowy zastąpi tunel w Alei Piłsudskiego, który usprawni komunikację w mieście. Szybka Kolej Miejska łączy miasto bezpośrednio z Lotniskiem Chopina w Warszawie. Na terenie miasta zlokalizowane są dwa przystanki osobowe: Sulejówek i Sulejówek - Miłosna. Transport zbiorowy przewozowy realizowany jest przez linie SKM, KM, 173 oraz dodatkowo przez linie komunikacji wewnętrznej L47 i L48. Władze Sulejówka namówiły również władze Warszawy do wprowadzenia Biletu Metropolitalnego, czyli systemu dopłat do biletów okresowych ZTM. Dzięki temu mieszkańcy prawie wszystkich podwarszawskich gmin płacą znacznie mniej w obrębie 1 i 2 strefy ZTM.

W 2018 r. w przejściu podziemnym w Sulejówku powstał Mural Niepodległościowy przypominający najważniejszych mieszkańców naszego miasta, na czele z Marszałkiem Józefem Piłsudskim, którzy przyczynili się do sukcesu niepodległościowego zrywu po 123 latach niewoli.

W efekcie współpracy Samorządu Województwa Mazowieckiego, miasta stołecznego Warszawy oraz 6 podwarszawskich gmin (Józefów - lider projektu, Sulejówek, Wiązowna, Halinów, Otwock, Karczew) w konkursie ogłoszonym w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych wybrano do realizacji projekt „Wybierzmy rower – Partnerstwo dla rozwoju komunikacji niskoemisyjnej", dzięki któremu na terenie w/w gmin powstała sieć połączonych ze sobą ścieżek rowerowych, o łącznej długości 49,12 km. W ramach realizacji Projektu na terenie Miasta Sulejówek powstało: 5,5 km ścieżek rowerowych (ul. Czynu Społecznego, ul. Kutrzeby, ul. Paderewskiego, ul. Armii Krajowej i ul. Długa), 0,33 km ciągów pieszorowerowych oraz 3,69 km chodników. Wartość dotacji z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 wyniosła ok. 3,7 mln zł.

ZBIOROWE ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW I DOSTARCZANIE WODY

Zadania dotyczące bieżącego i nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków wykonuje Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Sulejówku.

Obecnie MZWiK w Sulejówku eksploatuje ponad: 127 km sieci wodociągowej, 121 km sieci kanalizacji sanitarnej z 37 przepompowniami, 25 km sieci kanalizacji deszczowej z 8 przepompowniami. Dostawę wody dla mieszkańców zapewniają dwie Stacje Uzdatniania Wody (SUW), korzystające z siedmiu ujęć podziemnych. Zakład świadczy usługi dla blisko 5500 odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych. Odprowadzane od nich ścieki bytowe są oczyszczane w mechaniczno-biologicznej Oczyszczalni Ścieków.

Zakład nieustannie dąży do podnoszenia jakości świadczonych usług w zakresie produkcji wody i oczyszczania ścieków, z zachowaniem najwyższej dbałości o środowisko naturalne, odpowiadając tym samym na oczekiwania klientów.

SUW I - powstała w 1996 roku, rozbudowana w 2012 roku oraz SUW II – oddana do użytkowania w 2016 roku, w procesie uzdatniania wody wykorzystują technologię opartą na klasycznym jednostopniowym procesie filtracji. Sumaryczna wydajność wynosi ponad 4000 m3/dobę.

Oczyszczalnia Ścieków po rozbudowie i modernizacji w roku 2015 uzdatnia ścieki dopływające kanalizacją sanitarną z miasta Sulejówek oraz posiada punkt zlewny do odbioru ścieków dowożonych taborem asenizacyjnym. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna, w której wykorzystywana jest technologia metodą osadu czynnego, pozwalająca na redukcję zanieczyszczeń organicznych oraz zawiesin z jednoczesnym biologicznym usuwaniem pierwiastków biogennych – azotu i fosforu. Oczyszczalnia przyjmuje ścieki z terenu Gminy Sulejówek i części Gminy Halinów. Przepustowość oczyszczalni w okresie bezdeszczowym wynosi Q=2950 m3/d, a w okresie opadów i roztopów Q=3188 m3/d.

Blisko 99% mieszkańców korzysta z systemów zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków.

W zakresie edukacji ekologicznej Zakład aktywnie włącza się w promowanie picia wody z kranu. W ramach tej akcji zostały ufundowane na terenie miasta i w szkołach specjalne pijki-źródełka. Pracownicy uczestniczą również w życiu lokalnej społeczności podczas organizowanych na terenie miasta piknikach, zapewniając świeżą wodę do picia. Odpowiadając na zainteresowanie ze strony młodzieży szkolnej Zakład organizuje wycieczki edukacyjne po swoich obiektach.

SŁUŻBA ZDROWIA

Podstawową opiekę medyczną sprawuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sulejówku, który składa się z dwóch placówek medycznych:

- Przychodni Miejskiej nr 1 przy ul. Idzikowskiego 7b, tel.: (22) 783-10-45
- Przychodni Miejskiej nr 2 przy ul. Armii Krajowej 21, tel.: (22) 783-55-06

Zespół posiada poradnie specjalistyczne i pracownie diagnostyczne, w których zatrudniona jest wykwalifikowana kadra medyczna, lekarska, pielęgniarska, diagnostów i rehabilitantów. Wiodącym celem Zespołu jest utrzymanie wysokiej jakości usług medycznych i promowanie zdrowia w zakresie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej dostosowanej do potrzeb i oczekiwań pacjentów. Prowadzone są działania edukacyjne i szkoleniowe z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

SPZOZ dąży do zapewnienia godnych warunków i rozwoju na przyszłość. Aby wypełnić tę misję podjęto ogromny trud zmiany wizerunku SPZOZ w Sulejówku. Przychodnie są modernizowane i remontowane, znoszone są bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych. Doskonały nadzór nad sprzętem medycznym i wyposażeniem oraz systematyczna kontrola infrastruktury poprawiają bezpieczeństwo zarówno pacjentów jak i pracowników. Zatrudniony personel, w dążeniu do doskonałości wciąż podnosi swoje kwalifikacje biorąc udział w różnych szkoleniach.

SPZOZ w Sulejówku jest sprawnie i kompetentnie zarządzany. Dysponuje nowoczesną technologią, stosuje nowoczesne metody, dzięki którym może zaoferować szereg usług wysokiej jakości.

POMOC SPOŁECZNA

Realizacją zadań w zakresie pomocy społecznej i bezpieczeństwa socjalnego zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Sulejówku przy ul. Świętochowskiego 4. Statutowe zadania MOPS realizowane są przez wypłaty świadczeń pieniężnych, zasiłki stałe, okresowe i celowe dożywianie dzieci i dorosłych, usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne, świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny. Przydzielane są także dodatki mieszkaniowe i piecza zastępcza. Duże znaczenie odgrywa praca socjalna obejmująca doradztwo, nadzór i wsparcie psychiczne. Ośrodek realizuje również zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci poprzez realizację Programu „Rodzina 500+" na terenie Miasta Sulejówek.

Od stycznia 2020 r. w Sulejówku przy Pl. Czarnieckiego działa Dzienny Dom „Senior +". W ofercie są usługi: edukacyjne, kulturalno-oświatowe, aktywności ruchowej/kinezyterapii, sportoworekreacyjne, terapii zajęciowej, aktywizacji społecznej i międzypokoleniowej, socjalne, w tym gorący posiłek, inne formy dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników.W Dziennym Domu „Senior+" seniorzy nawiązują relacje społeczne, realizują swoje talenty, rozwijają formy samopomocy. Na co dzień spotykają się z życzliwością i obecnością drugiego człowieka, co stanowi najlepsze lekarstwo na osamotnienie i monotonne dni nie tylko w jesieni życia.

BEZPIECZEŃSTWO

Władze Miasta dbają o bezpieczeństwo mieszkańców poprzez realizację przedsięwzięć takich jak: finansowanie działalności Straży Miejskiej, modernizacja oświetlenia ulicznego, współpraca z policją, zapewnienie gotowości bojowej Ochotniczej Straży Pożarnej, budowa miejskiego sytemu monitoringu, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Miasto w celu zwiększenia bezpieczeństwa ruchu pojazdów na ulicach buduje skrzyżowania o ruchu okrężnym – ronda, montuje progi zwalniające, stawia oznakowania poziome i pionowe dróg oraz znaki aktywne wyświetlające prędkość poruszających się pojazdów. Dla zapewnienia bezpieczeństwa pieszych przy placówkach oświatowych zostały wykonane przejścia dla pieszych, progi zwalniające typu wyspowego oraz zamontowane tzw. kocie oczka.

Zadania Policji w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, określone w ustawach i przepisach wykonawczych wydanych na ich podstawie, na obszarze miasta wykonuje Komisariat Policji w Sulejówku.
Miasto Sulejówek wspomaga i dofinansowuje działalność Komisariatu. Ponadto policjanci z Komisariatu w Sulejówku biorą udział w zabezpieczaniu i nadzorowaniu wielu imprez lokalnych. Do zakresu zadań Straży Miejskiej utworzonej 26 lutego 1991 r. należy m. in.: ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych, współpraca z policją w zakresie bezpieczeństwa mieszkańców, zabezpieczanie miejsc przestępstw, współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli i w celu ochrony porządku podczas zgromadzeń i imprez masowych. Straż Miejska w programie poprawy bezpieczeństwa na terenie miasta w sposób czynny pomaga i wspiera policję, tworząc z nią wspólne patrole.

Jednostka OSP Sulejówek uważana jest za aktywną, dobrze wyszkoloną i niezawodną straż w całym powiecie mińskim. Zasięg jej oddziaływania obejmuje powiat miński, powiat otwocki oraz m.st. Warszawa. Jednostka OSP Sulejówek włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego od 1995 roku.

Miasto Sulejówek wspiera finansowo jednostkę OSP w zakupie nowoczesnego sprzętu przeciwpożarowego, który sprawia, że działania ratowniczo-gaśnicze prowadzone są skuteczniej.